

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε την 1^η Ιουλίου 2022 με την εξής σύνθεση: Αικατερίνη Ζερβού, Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Βικτωρία Πισμίρη και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 23.05.2022 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 719/24.05.2022 Προδικαστική Προσφυγή της Ένωσης Νομικών Προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα, αποτελούμενη από τα μέρη 1.«...», που εδρεύει στην ..., επί της οδού και 2.«...», που εδρεύει στην .., επί της οδού ... αρ. ... (στο εξής: «η προσφεύγουσα»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

κατά της ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα, (στο εξής: «η αναθέτουσα αρχή»).

και την από 02.06.2022 Παρέμβαση της εταιρείας με την επωνυμία «....», που εδρεύει στην ..., επί της οδού ... αρ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή της, η προσφεύγουσα επιδιώκει, για τους λόγους που αναλύονται λεπτομερώς στην προσφυγή της, να κριθεί η οικονομική προσφορά της αναδόχου ως αντίθετη και ασυμβίβαστη με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογίας μεταξύ μέσων και σκοπού, να κριθεί η οικονομική προσφορά της αναδόχου ως ασυνήθιστα και παρά το Νόμο και τις συνθήκες της αγοράς χαμηλή και παραβιάζουσα τον ελεύθερο ανταγωνισμό, η δε τεχνική προσφορά αυτής, συνεκτιμώμενη με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, να κριθεί απορριπτέα, ως μη παρέχουσα εχέγγυα ορθής εκτέλεσης του έργου, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 1083/13.05.2022 Απόφαση του κατακυρωτική απόφαση με τίτλο «Απόφαση Κατακύρωσης του Διαγωνισμού ...», καθώς και η συμπροσβαλλόμενη εισήγηση της Επιτροπής του Διαγωνισμού και να ακυρωθεί η άρνηση / παράλειψη της αναθέτουσας να θέσει στη διάθεση των διαγωνιζομένων την τεκμηρίωση του προϋπολογισμού του έργου.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Αικατερίνη Ζερβού.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1.Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ποσού 2.122,75 € (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ...και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ποσού 424.550,00 € χωρίς ΦΠΑ.

2. Επειδή, με την υπ' αριθμ. πρωτ. ... Διακήρυξη της ...με τίτλο «....», προκηρύχθηκε ηλεκτρονικός ανοιχτός διαγωνισμός με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά επί τη βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, συνολικού προϋπολογισμού 424.550,00 € μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις 29.10.2021 με ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό

3. Επειδή, ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου του, της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, της νομικής φύσης και της δραστηριότητας που το ...ασκεί ως αναθέτουσα αρχή και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4412/2016 και δη του Βιβλίου Ι αυτού. Συνακόλουθα, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου ΙV του νόμου αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρο 345, παρ. 1 και άρθρου 379, παρ. 7 αυτού, όπως ισχύουν, η δε ΑΕΠΠ, ενώπιον της οποίας ασκούνται οι προσφυγές και υποβάλλονται τα σχετικά αιτήματα αναστολής, είναι αρμόδια για την εξέτασή τους.

4. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στις 23.05.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, η δε προσβαλλομένη κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 16.05.2022, β) ασκήθηκε

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

5. Επειδή, την 24^η.05.2022 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς όλους τους συμμετέχοντες, σύμφωνα με το άρ. 365, παρ. 1, σημ. α' του Ν. 4412/2016 και το άρ. 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

6. Επειδή, με την υπ' αρ. 1052/2022 Πράξη της Προέδρου του 2^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης, κλήθηκε δε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

7. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στις 06.06.2022 και ώρα 11.57 μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ τις υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 1252/06.06.2022 απόψεις της, με τις οποίες υποστηρίζει ότι η κρινόμενη προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί για τους λόγους που αναλυτικά παραθέτει σε αυτές.

8. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στις 06.06.2022 και ώρα 12.50 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ με θέμα «ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ _ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ_ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 719/24.05.2022», στο οποίο έχει τεθεί ως συνημμένο έγγραφο το υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 1252/06.06.2022 έγγραφο των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, με το εξής περιεχόμενο: *«σε συνέχεια της κάτωθι αποστολής παρακαλούμε να μη ληφθεί υπ' όψη το συνημμένο αρχείο»*. Δια του ανωτέρω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα και με το θέμα του ηλεκτρονικού μηνύματος, ζήτησε την ανάκληση του ήδη αποσταλέντος εγγράφου απόψεων. Πλην όμως δια της αποστολής και μόνο νεότερου μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με το οποίο ζητείται η μη λήψη υπ' όψη του προηγούμενου, δεν είναι δυνατή η ανάκληση νομίμως εκδοθείσας διοικητικής πράξης, ενεργεία για την οποία θα απαιτείτο έκδοση ανακλητικής πράξης από το αρμόδιο για την έκδοση της ανακαλούμενης πράξης όργανο (Βλ. «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου» – Επ. Σπηλιωτόπουλος,

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Νομική Βιβλιοθήκη 13^η Έκδοση , σελ. 190 και ΚΔΔ/σίας αρ. 21). Κατά τα ανωτέρω, οι υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 1252/06.06.2022 απόψεις της αναθέτουσας αρχής εξακολουθούν να υφίστανται στο νομικό κόσμο ως νομίμως εκθοθείσα και μη ανακληθείσα διοικητική πράξη.

Ωστόσο, στην ΥΑ 64... «Ανάθεση Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών και Υπηρεσιών με χρήση επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών ΕΣΗΔΗΣ», η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του αρ. 36 Ν. 4412/2016 και συγκεκριμένα στο αρ. 9 αυτής «Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων στο ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες» ορίζονται τα εξής: «1. Η διαδικασία επικοινωνίας, ενημέρωσης και διακίνησης εγγράφων πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω του Υποσυστήματος κατά περίπτωση, με: α) την αποστολή ή κοινοποίηση σχετικών στοιχείων με μηνύματα μέσω της ηλεκτρονικής περιοχής και λειτουργικότητας «Επικοινωνία» της ηλεκτρονικής διαδικασίας δημόσιας σύμβασης. β) την ανάρτηση σχετικών στοιχείων από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς στην ηλεκτρονική περιοχή και ιδίως στα συνημμένα της ηλεκτρονικής διαδικασίας δημόσιας σύμβασης. γ) την υποβολή σχετικών στοιχείων από τους οικονομικούς φορείς, στην ηλεκτρονική περιοχή και ιδίως στα συνημμένα της σχετικής απάντησης (ενδεικτικά αναφέρονται η προσφορά και η αίτηση συμμετοχής) του οικονομικού φορέα στην ηλεκτρονική διαδικασία. Η απάντηση αποτελεί χωριστή σχετική ηλεκτρονική περιοχή για κάθε οικονομικό φορέα. Ιδίως για τις ηλεκτρονικές διαδικασίες διαγωνισμών και αιτήσεων συμμετοχής, ο σχετικός ηλεκτρονικός χώρος περιλαμβάνει κατά περίπτωση τους (υπό)φακέλους: i) «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» ii) «Δικαιολογητικά Συμμετοχής/Τεχνική Προσφορά» iii) «Οικονομική Προσφορά». 2. Από την 01.09.2021, οι ηλεκτρονικές περιοχές της παρ. 1 του παρόντος άρθρου συνιστούν τον ηλεκτρονικό τόπο τήρησης του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 45 του ν. 4412/2016. 3. Τα σχετικά στοιχεία αποστολής, κοινοποίησης, υποβολής ή ανάρτησης που αποτυπώνονται στις αντίστοιχες οθόνες της διεπαφής του χρήστη, και ειδικότερα ο καταγεγραμμένος χρόνος αυτών, αποτελούν απόδειξη επικοινωνίας και διακίνησης εγγράφων μέσω του Υποσυστήματος. Οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν την επομένη της ημέρας της προαναφερθείσας κατά περίπτωση αποστολής, κοινοποίησης ή υποβολής και εάν δεν ορίζεται διαφορετική ώρα στα έγγραφα της σύμβασης λήγουν όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και ώρα 23:59:59 και, αν αυτή

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

είναι εξαιρετέα ή Σάββατο, όταν περάσει ολόκληρη η επομένη εργάσιμη ημέρα και ώρα 23:59:59. Ειδικότερα η κοινοποίηση πραγματοποιείται μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» της ηλεκτρονικής διαδικασίας δημόσιας σύμβασης. Η επιτυχής αποστολή μηνύματος μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» λογίζεται και ως επιτυχής παραλαβή του από τον αποδέκτη».

Από τα ανωτέρω οριζόμενα και με δεδομένο επίσης ότι στον όρο 1.1 της επίμαχης Διακήρυξης προβλέπεται ότι «Κάθε είδους επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.» συνάγεται ότι ο εν λόγω διαγωνισμός διενεργείται ηλεκτρονικά και ως εκ τούτου οιαδήποτε διακίνηση εγγράφου από τους οικονομικούς φορείς αλλά και από την αναθέτουσα αρχή, για να μπορεί αυτό να ληφθεί υπ' όψη, θα πρέπει να γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαγωνισμού, προκειμένου να διασφαλίζεται η λήψη γνώσης από όλους τους ενδιαφερόμενους. Στην προκειμένη περίπτωση ωστόσο, μετά τον έλεγχο της εικόνας του διαγωνισμού στη λειτουργικότητα «επικοινωνία» δεν προκύπτει ανάρτηση των υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 1252/06.06.2022 απόψεων από την αναθέτουσα αρχή στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και ως εκ τούτου δεν δύναται αυτές να ληφθούν υπ' όψη από το εξετάζον Κλιμάκιο.

8. Επειδή, στις 12.06.2022 η παρεμβαίνουσα κατέθεσε το με όμοια ημερομηνία υπόμνημά της μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς όλους τους ενδιαφερόμενους στις 14.06.2022, με το οποίο για τους ειδικότερους λόγους που αναφέρει εκεί, ζητεί να γίνει δεκτή η Παρέμβασή της και να απορριφθεί η υπό κρίση προσφυγή.

9. Επειδή, στις 16.06.2022 η παρεμβαίνουσα κατέθεσε το με όμοια ημερομηνία υπόμνημά της μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς όλους τους ενδιαφερόμενους στις 17.06.2022, με το οποίο για τους ειδικότερους λόγους που αναφέρει εκεί, ζητεί να γίνει δεκτή η Προσφυγή της και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

10. Επειδή, στις 28.06.2022 η παρεμβαίνουσα κατέθεσε το με όμοια ημερομηνία συμπληρωματικό υπόμνημά της μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς όλους τους ενδιαφερόμενους στις 29.06.2022, με το οποίο για τους ειδικότερους λόγους που αναφέρει εκεί, ζητεί να γίνει δεκτή η Παρέμβασή της και να απορριφθεί η υπό κρίση προσφυγή.

11. Επειδή, στις 30.06.2022 η παρεμβαίνουσα κατέθεσε το με όμοια ημερομηνία υπόμνημά της μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς όλους τους ενδιαφερόμενους την 01.07.2022, με το οποίο για τους ειδικότερους λόγους που αναφέρει εκεί, ζητεί να γίνει δεκτή η Προσφυγή της και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

12. Επειδή, από τη διατύπωση του αρ. 365 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, σύμφωνα με την οποία *«Συμπληρωματικά υπομνήματα κατατίθενται από οποιοδήποτε από τα μέρη μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ ή, αν αυτό δεν είναι εφικτό ή αν ο διαγωνισμός δεν διενεργείται μέσω ΕΣΗΔΗΣ, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής»* συνάγεται ότι το δικαίωμα υποβολής Υπομνήματος επιφυλάσσεται στα ενδιαφερόμενα μέρη επί των απόψεων της αναθέτουσας αρχής. Δεδομένης επομένως εν προκειμένω της μη λήψης υπόψη των απόψεων της αναθέτουσας αρχής στην υπό κρίση περίπτωση, κατά τα διαλαμβανόμενα ανωτέρω στη σκέψη 8 της παρούσης, προς μη παραβίαση της ουσιαστικής αντιμωλίας μεταξύ των διαδίκων τα ως άνω αναφερόμενα στις σκέψεις 8 έως 11 της παρούσης Υπομνήματα δεν δύναται επίσης να ληφθούν υπ' όψη.

13. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 του Ν.4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017 προβλέπεται ότι: *«Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της*

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

14. Επειδή, η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του υπό κρίση διαγωνισμού, θεμελιώνει το έννομο συμφέρον της στη μη ανάδειξή της ως προσωρινής αναδόχου, επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση (ΔΕΕ, απόφαση της 14.02.2019, C-54/18 - Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus κατά Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo, Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo, σκ. 35-37.

15. Επειδή, η προσφεύγουσα με την υπό κρίση προσφυγή της, μετά την παράθεση σύντομου ιστορικού της υπόθεσης, προβάλλει τους ισχυρισμούς της για την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης, οι οποίοι έχουν ως κάτωθι:

«**1^{ος} Λόγος Προσφυγής:** η προσβαλλόμενη πράξη (βλ. επισυναπτόμενο έγγραφο Νο -1-), ήτοι η υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 1083/13-5-2022 Απόφαση του ...με τίτλο «Απόφαση κατακύρωσης του διαγωνισμού ..., με α.α ΕΣΗΔΗΣ: ..., για το Υποέργο 1 «...» στο πλαίσιο της Πράξης «...» με κωδικό ΟΠΣ (MIS): ...», εγκρίνει την εισήγηση της Επιτροπής Διενέργειας και Αξιολόγησης του διαγωνισμού [βλ. πρακτικό με αριθμ. πρωτ. 960/21.04.2022, επισυναπτόμενο έγγραφο ΝΟ -2-] περί κατακύρωσης της σύμβασης στην εταιρεία με την επωνυμία «...», με ΑΦΜ ... της ΔΟΥ: ..., που εδρεύει στην ... Τ.Κ....., επί της οδού ... , χωρίς να διαλάβει τεκμηρίωση προς απόκρουση των όσων διαλαμβάνονται αναλυτικά και εμπειριστατωμένα στο υπόμνημα, το οποίο είχαμε υποβάλει την 1.4.2022 στο δικτυακό τόπο του διαγωνισμού μέσω της Επικοινωνίας του ΕΣΗΔΗΣ (συνημμένο έγγραφο Νο-3-).

Με το ανωτέρω Υπόμνημά μας είχαμε προβάλει αιτιάσεις κατά της οικονομικής προσφοράς της συμμετέχουσας δικηγορικής εταιρείας ..., ως εξής: «Κύριοι, την 29.03.2022 του τρέχοντος μηνός διαπιστώσαμε ότι αποσφραγίστηκαν οι οικονομικές προσφορές των συμμετεχόντων στον ανωτέρω διαγωνισμό φορέων.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Η ένωσή μας προσέφερε το ποσόν των τριακοσίων ενενήντα πέντε χιλιάδων (395.000,00) Ευρώ, η ... το ποσόν των διακοσίων εβδομήντα χιλιάδων (270.000,00) Ευρώ και η τρίτη συμμετέχουσα ... το ποσόν τριακοσίων πενήντα χιλιάδων διακοσίων (350.200,00) Ευρώ .

Α. Επί των ανωτέρω τιμών που προσφέρθηκαν, παρατηρούμε τα εξής:

Ο μέσος όρος των προσφερόμενων τιμών ανέρχεται σε τριακόσιες τριάντα οκτώ χιλιάδες τετρακόσια [(395.000 + 270.000 + 350.200 =) 1.015.200 : 3 =] (338.400,00) Ευρώ. Από αυτόν τον μέσο όρο, η προσφορά της ... παρουσιάζει απόκλιση της τάξεως του 21 %.

Επειδή, όμως, η δομή της Διακήρυξης επιβάλλει το συσχετισμό της οικονομικής προσφοράς με

τους δηλούμενους ανθρωπομήνες της Ομάδας Έργου, σας παραθέτουμε την ανά ανθρωπομήνα αντιστοιχία της οικονομικής προσφοράς εκάστου των συμμετεχόντων:

-Η προσφορά της ενώσεώς μας, δεδομένου ότι δηλώνουμε 50,8 σύνολο ανθρωπομηνών,

ανέρχεται σε [395.000 € : 50,8 ανθρωπομήνες =] 7.775,59 €/ ανθρωπομήνα

Η προσφορά της ..., δεδομένου ότι δηλώνει 124 σύνολο

ανθρωπομηνών, ανέρχεται σε [270.000 € : 124 ανθρωπομήνες =] 2.177,41 €/ ανθρωπομήνα

Η προσφορά της ..., δεδομένου ότι δηλώνει 95 σύνολο ανθρωπομηνών, ανέρχεται σε

[350.200 € : 95 ανθρωπομήνες =] 3.686,31 €/ ανθρωπομήνα

Ο μέσος όρος των οικονομικών προσφορών ανά ανθρωπομήνα υπολογίζεται σε [(7.775,59 + 2.177,41 + 3.686,31 =) 13.639,31:3=] 4.546,43 €. Συνεπώς, η απόκλιση της οικονομικής προσφοράς της ... από τον ανωτέρω μέσο όρο ανέρχεται σε ποσοστό 47,89 % (!).

Σε σχέση με τον προϋπολογισμό του έργου [Τετρακόσιες είκοσι τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια

πενήντα ευρώ(424.550 €)],

Η προσφορά της ενώσεώς μας παρουσιάζει απόκλιση της τάξεως του επτά τοις εκατό (7 %)

Η προσφορά της ... παρουσιάζει απόκλιση της τάξεως του (36,41 %).

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Η προσφορά της ...παρουσιάζει απόκλιση της τάξεως του (17,52 %).

Στη Διακήρυξη, ως ελάχιστη προϋπόθεση απόδειξης της οικονομικής και χρηματοοικονομικής

επάρκειας τίθεται [βλ. όρο 2.2.6.] ο ετήσιος γενικός κύκλος εργασιών σε μία από τις τρεις διαχειριστικές χρήσεις των ετών 2018, 2019 και 2020 να είναι μεγαλύτερος ή ίσος με το 50% του προϋπολογισμού χωρίς Φ.Π.Α. ήτοι 212.275,00€.

B. Αξιολόγηση των ανωτέρω διαπιστώσεων:

Σύμφωνα με το άρθρο 88 του Ν. 4412/2016, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 32 του Ν. 478..., «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18».

Σύμφωνα με πάγια επί του θέματος νομολογία, οι αναθέτουσες οφείλουν σε πρώτο στάδιο απλώς να εξετάσουν εάν οι υποβληθείσες προσφορές παρέχουν ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν υποψίες ότι είναι ασυνήθιστα χαμηλές . Προκειμένου δε να σχηματίσουν σχετική κρίση, δύνανται να λάβουν υπόψη: α) τον προϋπολογισμό της διακήρυξης και το ουσιώδες της απόκλισης που παρουσιάζει από αυτόν η επίμαχη προσφορά , ,

β) το μέσο όρο των προσφορών που υποβλήθηκαν στο συγκεκριμένο διαγωνισμό, σε παρεμφερείς προς το αντικείμενο αυτού, καθώς και τα διδάγματα της κοινής πείρας

γ) προκειμένου δε περί διαγωνισμού με κριτήριο κατακύρωσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας και τιμής, ενδιαφέρον παρουσιάζει η άποψη ότι είναι δυνατό να ληφθούν υπόψη και τα κριτήρια του άρθρου 86 (κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων) .

Εφόσον, κατά την κρίση της αναθέτουσας, δεν ανακύπτει ζήτημα ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, είναι δυνατή η συνέχιση της διαδικασίας του διαγωνισμού, χωρίς να υφίσταται υποχρέωση συγκεκριμένης αιτιολόγησης της εν λόγω κρίσεως.

Διάφορη, όμως, είναι η λύση, όταν έτερος συμμετέχων στο διαγωνισμό φορέας προβάλει συγκεκριμένες αιτιάσεις κατά της προσφοράς. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα υποχρεούται να απαντήσει αιτιολογώντας ειδικώς την κρίση της. ,

Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή δεσμεύεται να κινήσει τη διαδικασία ελέγχου μίας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής, όταν η αξιοπιστία της προσφοράς είναι αμφίβολη. Εν προκειμένω, με βάση τις προσφορές των λοιπών οικονομικών φορέων - συμμετεχόντων στον διαγωνισμό, αλλά και τα διδάγματα της κοινής πείρας, δεδομένου ότι η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των 424.550 Ευρώ πλέον ΦΠΑ, η οικονομική προσφορά της ... ύψους 270.000 Ευρώ πλέον ΦΠΑ συνιστά προσφορά υπερβολικά χαμηλή για τις ανάγκες του έργου, υπολείπεται δε κατά πολύ των ελαχίστων ορίων με βάση την προτεινόμενη ωριαία τιμή χρονοχρέωσης του Δικηγορικού Συλλόγου (80 Ευρώ/ώρα), η οποία, σημειωτέον, αφορά σε δικηγόρους που δεν έχουν εξειδίκευση.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν. 478... [βλ. άρθρο 32 αυτής], ο σκοπός των διατάξεων περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έγκειται στο να «καταπολεμηθεί το φαινόμενο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, που οδηγεί σε υποκοστολογημένες προσφορές με συνακόλουθη αδυναμία ολοκλήρωσης του έργου και εμφάνιση σοβαρών ποιοτικών προβλημάτων, ενώ συγχρόνως διογκώνεται το φαινόμενο των συμπληρωματικών συμβάσεων».

Γ. Συμπεράσματα και προτάσεις:

Η προσφορά της ... παρουσιάζει, μεταξύ των τριών υποβληθεισών προσφορών, τη μεγαλύτερη απόκλιση από όλες τις τιμές που λάβαμε υπόψη και αναλύσαμε στο παρόν υπόμνημά μας.

Επισημαίνεται ότι η ως άνω οικονομική προσφορά είναι κατά πολύ χαμηλότερη των λοιπών προσφορών καίτοι συνυπολογίζει πολλαπλάσιο χρόνο απασχόλησης βάσει των προτεινόμενων ανθρωπομηνών απασχόλησης (124 ανθρωπομήνες συνολικά) (ήτοι υπερδιπλάσιο της ΝΒ: 54 ανθρωπομήνες, και σημαντικά ανώτερο της ...: 95 ανθρωπομήνες) για τη διεκπεραίωση του έργου. Με βάση δε το συνολικό εκτιμώμενο ανθρωποχρόνο, δημιουργείται η εντύπωση μιας σχεδόν αποκλειστικής απασχόλησης της ομάδας έργου του ως άνω οικονομικού φορέα, γεγονός δεν δικαιολογείται παρά μόνο ίσως στα πλαίσια αναστολής του δικηγορικού λειτουργήματος.

Ως εκ τούτου, η αναντιστοιχία μεταξύ του συνολικού εκτιμώμενου χρόνου απασχόλησης, ο οποίος αξιολογήθηκε αυτοτελώς στα πλαίσια της εξέτασης της τεχνικής προσφοράς και της ασυνήθιστα χαμηλής κοστολόγησης του χρόνου αυτού πλήττει την επί ίσοις όροις συμμετοχή των ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων στο διαγωνισμό αφού με τη μεθόδευση αυτή οι λοιποί υποψήφιοι αποκλείονται επί της ουσίας κατά το στάδιο αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και η διαδικασία αποβαίνει υπέρ του διαγωνιζομένου, ο οποίος προσφέρει τις υπηρεσίες του αντί αδικαιολόγητα χαμηλού, σε σχέση με τα κρατούντα στην αγορά, τιμήματος.

Ως προς την κοστολόγηση των επιμέρους παραδοτέων: οι αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία της οικονομικής προσφοράς δεν είναι ανάγκη να πηγάζουν αποκλειστικά από το συνολικό κόστος της προσφοράς, αλλά δύνανται να προέλθουν και από επιμέρους κόστη σε σχέση με τα ζητούμενα από τη διακήρυξη π.χ. κόστη επιμέρους παραδοτέων. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει στα πλαίσια της διακριτικής της ευχέρειας να εξετάσει τις βάσιμες ενδείξεις περί

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

υπερβολικά χαμηλής προσφοράς σταθμίζοντας ιδίως την κοστολόγηση των επιμέρους παραδοτέων Α2-Α6 τα οποία καίτοι με βάση τις προδιαγραφές του έργου επιτάσσουν διαφορετική ιεράρχηση και κλιμάκωση του χρόνου απασχόλησης, εν τούτοις αντιμετωπίζονται από τον ως άνω οικονομικό φορέα συλλήβδην χωρίς καμία διάκριση, δημιουργώντας εύλογα ερωτήματα αναφορικά με την κατανόηση των προδιαγραφών και τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις του έργου και θέτοντας υπό αμφισβήτηση την προσήκουσα εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης.

Επειδή, παρότι με τις εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 προβλέπεται η περαιτέρω συγκεκριμενοποίηση των κριτηρίων που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για το σχηματισμό της κρίσεως περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, δεν έχουν ακόμη εκδοθεί οι σχετικές κανονιστικές διατάξεις, ενδεικτικά σας παραθέτουμε την παράγραφο 5α) του νέου άρθρου 88 του Ν. 4412/2016, σύμφωνα με το οποίο, προκειμένου περί συμβάσεων έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, «ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν».

Επειδή το προκηρυχθέν έργο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αποτελεί ενωσιακή επιταγή, υπόκειται δε, ως συγχρηματοδοτούμενο, στον έλεγχο των ενωσιακών οργάνων ως προς την ορθή εκτέλεσή του.

Επειδή οι δυσχέρειες (πολυνομία, πολυδιάσπαση, κλπ) που θα ανακύψουν είναι γνωστές και έχουν ήδη παρουσιαστεί και ληφθεί υπόψη από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς τόσο για τη διαμόρφωση της προσφοράς τους, όσο και για τις μεθόδους αντιμετώπισής τους που θα πρέπει να εφαρμόσουν κατά την εκτέλεση του έργου.

Επειδή σας είναι γνωστό ότι προηγούμενες προσπάθειες κωδικοποίησης δεν κατέληξαν τελικώς σε νομοθετικό κείμενο.

Επειδή η δική μας προσφορά στην ουσία της δεν αποτιμάται μόνον στην αξία του συνόλου των ανθρωπομηνών που προσφέρουμε, αλλά ενέχει σαφώς και δύο «υπεραξίες», ήτοι αφενός τη σημαντικότερη εμπειρία του καθηγητή κου..., ο οποίος έχει συμμετάσχει σε ουσιώδες έργο κωδικοποίησης, αφετέρου δε την υποδομή και την τεχνογνωσία της Πλατφόρμας Νομικού Περιεχομένου

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Αξιοπρόσεκτο είναι, επίσης, ότι μόνον η δική μας προσφέρουσα ένωση διαθέτει, μεταξύ των στελεχών της, ειδικό νομικής πληροφορικής. Τα εν λόγω τεράστια πλεονεκτήματα της προσφοράς μας ναι μεν δεν καταγράφονται στην οικονομική μας προσφορά, καθώς η δομή που επέλεξε η συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή δεν το επέτρεπε, πλην όμως είναι φανερό ότι συνεκτιμήθηκαν από εσάς τόσο κατά τη βαθμολόγηση της τεχνικής μας προσφοράς, όσο και κατά τον έλεγχο των κριτηρίων ανάθεσης.

Επειδή η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει οποτεδήποτε τα μέσα απόδειξης των κριτηρίων ανάθεσης, ήτοι τόσο τα στοιχεία οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, όσο και τα στοιχεία της τεχνικής ικανότητας.

Επειδή τα στοιχεία αυτά, δεδομένων των αποκλίσεων που καταγράφονται υπό στοιχείο Α- του παρόντος, δύνανται να συνεκτιμηθούν, προκειμένου να εξαχθεί ασφαλής κρίση περί του ασυνήθιστου ή μη της προσφοράς της

Επειδή, πέραν του δημοσίου συμφέροντος, η ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά πλήσσει και τον ελεύθερο ανταγωνισμό και, κατά συνέπεια, αντιβαίνει στο σύνολο των αρχών που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης των δημοσίων συμβάσεων.

Για τους λόγους αυτούς

και με την επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός μας
σας προτείνουμε

Να λάβετε υπόψη τα παρατιθέμενα στο παρόν στοιχεία

Να ζητήσετε από όλους τους συμμετέχοντες να σας υποβάλουν τα αποδεικτικά μέσα των κριτηρίων ανάθεσης του έργου «... - Αριθμός Αναφοράς ...» ώστε τόσο εσείς, ως γνωμοδοτικό όργανο της αναθέτουσας, όσο και εμείς, ως ενδιαφερόμενοι φορείς, να έχουμε στη διάθεσή μας περισσότερα στοιχεία για το σχηματισμό και τη στοιχειοθέτηση της σχετικής με το αποδεκτό της προσφοράς της

Να ζητήσετε από τον ως άνω οικονομικό φορέα την παροχή εξηγήσεων τόσο ως προς το συνολικό κόστος της προσφοράς όσο και αναφορικά με την κοστολόγηση των επιμέρους παραδοτέων και δη των παραδοτέων Α2-Α6.».

Επ' αυτού, η Επιτροπή του Διαγωνισμού, κατά την 3^η συνεδρίασή της της 5-4-2022, κατέγραψε στα οικεία πρακτικά της μόνον την αίτιάσή μας περί απόκλισης της οικονομικής προσφοράς της συμμετέχουσας εταιρείας ... κατά ποσοστό 21 % (είκοσι ένα τοις εκατό) από το μέσο όρο των λοιπών προσφορών που

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

υποβλήθηκαν. Εν συνεχεία, η Επιτροπή αποφάσισε την διαβίβαση (μέσω της Επικοινωνίας του ΕΣΗΔΗΣ) της κρίσης επί του Υπομνήματος στην Αναθέτουσα αρχή, λόγω αρμοδιότητας, ζήτησε δε από την Αναθέτουσα να κρίνει επί του παραδεκτού αυτού, ως έχουσα δέσμια αρμοδιότητα, καθώς και να ενημερωθεί γραπτώς «επί των ανωτέρω».

Σημειωτέον ότι ουδεμία σχετική απόφαση της Αναθέτουσας μας κοινοποιήθηκε. Κατά την 5^η συνεδρίαση της Επιτροπής, η οποία έλαβε χώρα την 20-4-2022 και αφού είχε προηγηθεί, την 14-4-2022, «τεχνική συνάντηση» της Επιτροπής στην ...(βλ. στίχους 5 και 6 της 2^{ης} σελίδας των ταυτάριθμων πρακτικών) για το θέμα του Υπομνήματός μας, η Επιτροπή εξέφρασε τη γνώμη ότι η διάταξη του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016, όπως αυτή ισχύει, θέτει σαφές κριτήριο για την εφαρμογή της μόνον στην παρ. 5^α), η οποία αφορά μόνον στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, κλπ, και όχι σε συμβάσεις υπηρεσιών όπως εσφαλμένα θεωρήθηκε από την Επιτροπή. **Κατ' εσφαλμένη υπαγωγή σε διάταξη νόμου θεωρήθηκε δηλαδή από την Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού ότι η προκείμενη ανάθεση συνιστά σύμβαση υπηρεσιών αντί του ορθού χαρακτηρισμού της ανάθεσης μελέτης συγκεκριμένου σκοπού και περιεχομένου.**

Επιπλέον η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού κατά το σκεπτικό της σημειώνει ότι ούτε η Διακήρυξη (αρ. ...) περιείχε κάποιο προκαθορισμένο κριτήριο για την εφαρμογή του κριτηρίου της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή εξέφρασε τη γνώμη ότι τα αναφερόμενα στο Υπόμνημά μας δεν έχρηζαν περαιτέρω διερεύνησης, καθώς και ότι εναπόκειται στην Επιτροπή Παραλαβής να μεριμνήσει για την ποιοτική και ποσοτική εκτέλεση της σύμβασης, **πράγμα πρωθύστερο, διότι τυχόν κρίση κατά το στάδιο της παραλαβής συνεπάγεται προφανώς ανεπανόρθωτη απώλεια χρόνου και δημόσιου χρήματος!!**

Εν συνεχεία, κατά την αυτή συνεδρίαση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε την πληρότητα των δικαιολογητικών κατακύρωσης της δικηγορικής εταιρείας ... και εισηγήθηκε την κατακύρωση της προκηρυχθείσας προμήθειας σε αυτήν.

Την 13-5-2022 αναρτήθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία ουδέν διαλαμβάνει επί του Υπομνήματός μας και των ισχυρισμών που προβάλλουμε με αυτό. Συνεπώς, το αίτημά μας να ζητηθούν διευκρινίσεις επί της προσφοράς της ανακηρυχθείσας αναδόχου δικηγορικής εταιρείας

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

απορρίφθηκε αναιτιολόγητα, παρά το γεγονός ότι προβάλαμε με αυτό σοβαρές αποκλίσεις της οικονομικής προσφοράς της αναδόχου, καθώς και αιτιάσεις περί παραβιάσεως του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, για να είναι νόμιμη η αιτιολογία μιας διοικητικής πράξης πρέπει να είναι: α) σαφής, β) ειδική γ) επαρκής και δ) εμπειριστατωμένη, ήτοι να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου.

Η αιτιολογία είναι σαφής όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάση των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της (ορισμένος χαρακτήρας της αιτιολογίας, ΣτΕ 3692/2001, 4223/2000). Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣτΕ 2584/2001)

Η αιτιολογία είναι ειδική όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις.

Η αιτιολογία είναι επαρκής όταν περιέχει με σαφήνεια όλα τα στοιχεία της, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην καταλείπονται κενά ή αμφιβολίες για την ορθότητα της κρίσης του διοικητικού οργάνου (συνθετική λειτουργία της επάρκειας). Η επάρκεια προϋποθέτει ότι η αιτιολογία είναι σαφής και ότι εμπереύχει το στοιχείο της ειδικότητας, αλλά επιβάλλει την ύπαρξη ενός ακόμη σταδίου στην πορεία του συλλογισμού του οργάνου. Η επάρκεια απαιτεί βαθύτερη ανάλυση έναντι των στοιχείων της σαφήνειας και της ειδικότητας και κρίνεται σε σχέση τόσο με νομικά ζητήματα, όσο και με πραγματικά δεδομένα.

Εμπειριστατωμένη είναι η αιτιολογία όταν το διοικητικό όργανο εντοπίζει, ερμηνεύει και εφαρμόζει τον κρίσιμο κανόνα δικαίου και, στη συνέχεια, προχωρεί στην εκτίμηση και αξιολόγηση των πραγματικών στοιχείων που συγκροτούν τον φάκελο της υπόθεσης. Εν προκειμένω, η επάρκεια δοκιμάζεται σε επίπεδο υπαγωγής του πραγματικού στον κανόνα δικαίου, δηλαδή κρίνεται αν το

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

αρμόδιο όργανο εκτιμά κατά τον προσήκοντα τρόπο τους ισχυρισμούς του ενδιαφερομένου και δεν αφήνει ανεξέταστο κανένα στοιχείο που μπορεί να έχει ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της υπόθεσης (ΣτΕ 2228/2007, 329, 4236/2005). Η αιτιολογία θεωρείται ανεπαρκής εάν απλώς αναφέρει τις προϋποθέσεις που απαιτεί ο νόμος, αποτελώντας πιστή επανάληψη της διάταξής του, χωρίς να αναδεικνύεται ο αναγκαίος σύνδεσμος με τη συγκεκριμένη περίπτωση.

Εν προκειμένω, οι πλημμέλειες της προσβαλλόμενης πράξης εντοπίζονται στην απουσία της απαιτούμενης ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας αναφορικά με τη συνδυαστική αξιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς με την τεχνική προσφορά που υποβλήθηκε από τον προσωρινό ανάδοχο, καθώς και την απόρριψη του υπομνήματος και των προταθέντων σε αυτό ισχυρισμών μας, όπως αποτυπώνεται στο τρίτο πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού.

Ειδικότερα, η Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού υπέπεσε σε κακή εκτίμηση των δεδομένων και ειδικότερα σε τελείως αυτοτελή κρίση της οικονομικής προσφοράς της αναδόχου σε σχέση με τις τεχνικές παραδοχές που υπέβαλε προς υλοποίηση των απαιτούμενων προδιαγραφών του έργου.

Επιπλέον, ως προς τους προταθέντες στο υπόμνημά μας ισχυρισμούς μας, η Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού έσφαλε, διότι: **α-** οι ανωτέρω αναφερόμενοι στα Πρακτικά της Επιτροπής ισχυρισμοί μας δεν ήταν οι μόνοι, επί των οποίων βασίσαμε το αίτημά μας. Παραλείφθηκε κάθε αναφορά μας στο σύνολο των διατάξεων, όπως επίσης και κάθε αναφορά μας σε επί του θέματος νομολογία, όπως, επί παραδείγματι, ότι ο όρος «φαίνονται» που χρησιμοποιείται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 88 του Ν.4412/2016 ερμηνεύεται ως «παρέχουσες ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν υποψίες ότι είναι ασυνήθιστα χαμηλές» και, τέλος, κάθε υπολογισμός και συνάρτηση σχετικά με το χαμηλό ή μη της προσφοράς της αναδόχου, **β-** προκειμένου να σχηματισθεί κρίση περί του ύψους της προσφοράς δεν απαιτείται οπωσδήποτε η μέριμνα για την περίληψη προκαθορισμένου σχετικού κριτηρίου στη διακήρυξη, όπως εμμέσως πλην σαφώς δέχεται η Επιτροπή στο ανωτέρω Πρακτικό της. Η κρίση διαμορφώνεται επί τη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων, τα οποία είτε έχουν διαμορφωθεί νομολογιακά, είτε αποτυπώνονται στις κείμενες διατάξεις, λαμβανομένου υπόψη και του ότι, επί προβολής συγκεκριμένων αιτιάσεων από συνδιαγωνιζόμενο, συντρέχει υποχρέωση της αναθέτουσας να απαντήσει, **γ-**

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

επειδή στοιχεία της αιτιολογίας είναι το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας (βλ. και Απόφαση ΑΕΠΠ 55/2022, Μέσο Δημοσίευσης ΤΝΠ ...), η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει οποιαδήποτε αιτιολογία, το αυτό δε ισχύει και για την εγκριθείσα γνώμη της Επιτροπής του Διαγωνισμού, δ- στην ένδικη διακήρυξη υφίσταται πρόνοια περί της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς στο σημείο 2.4.6. «Λόγοι απόρριψης προσφορών», όπως επίσης και στο σημείο 3.1.2. Αξιολόγηση προσφορών.

2^{ος} Λόγος Προσφυγής: Παράβαση του Νόμου που απαιτεί εύλογη αποτίμηση του έργου - η οικονομική προσφορά της δικηγορικής εταιρείας ... είναι ασυνήθιστα χαμηλή, ήτοι υπερβολικά και όχι εύλογα χαμηλή, όπως είναι το νόημα της αντίστοιχης νομοθετικής διάταξης, και ως εκ τούτου η αναθέτουσα όφειλε να την απορρίψει.

Πέραν των ισχυρισμών που προβάλλουμε με το κατά τα ως άνω Υπόμνημά μας, τους οποίους επαναλαμβάνουμε και επικαλούμαστε με την παρούσα, προβάλλουμε επιπροσθέτως τα κάτωθι:

Σύγκριση με τον προϋπολογισμό του έργου «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας επιλεγμένων Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων» που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της πράξης «Κωδικοποίηση των Νομοθετικών και Κανονιστικών Ρυθμίσεων του Τομέα Κοινωνικής Ασφάλισης» της κατηγορίας «Σχεδιασμός και Εφαρμογή Συστημάτων Πληροφορικής σε Δημόσιες Υπηρεσίες, για την Εξυπηρέτηση Πολιτών και Επιχειρήσεων» (συνημμένο έγγραφο Νο -4-). Πρόκειται για έργο κωδικοποίησης 13 ασφαλιστικών ταμείων πλην του ΙΚΑ, κύριας και επικουρικής ασφάλισης. Το έργο αυτό, προκηρυχθέν το έτος 2012, αποτελεί, σύμφωνα με τη Διακήρυξη του ένδικου Διαγωνισμού, «αφετηρία» του ένδικου έργου [βλ. σημείο 1.2.2 της Διακήρυξης: «Συνοπτική Περιγραφή Αντικειμένου. Στο πλαίσιο του έργου της διοικητικής κωδικοποίησης του δικαίου της Κοινωνικής Ασφάλισης, αφετηρία θα αποτελέσει το υπάρχον προσχέδιο διοικητικής κωδικοποίησης του

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

έτους 2015 (έργο «...»), η οποία καλύπτει έως και τον ν. 4337/2015 επιλεγμένες διατάξεις του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης και επιλεγμένους φορείς κοινωνικής ασφάλισης (εφεξής καλούμενη «Κωδικοποίηση 2015»)]. Ο προϋπολογισμός του ανέρχεται στο ποσόν των Δύο Εκατομμυρίων Εκατόν Σαράντα Πέντε Χιλιάδων Ευρώ (2.145.000,00€) συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, ήτοι ποσόν $[2.145.000 : 1,24=]1.729.838,70$ € προ φπα, για έργο με διάρκεια 18 μήνες. Προφανώς, πρόκειται περί έργου, το οποίο δύναται να συγκριθεί με το προκείμενο, εφόσον το τελευταίο αποτελεί τη συνέχεια του πρώτου. Ο προϋπολογισμός του είναι πιο διευρυμένος σε σχέση με αυτόν του ένδικου διαγωνισμού, παρά το γεγονός ότι τα προσόντα της Ομάδας Έργου δεν είναι τόσο υψηλά [βλ. σημείο Α.6.1. του επισυναπτόμενου εγγράφου], όσο στον ένδικο διαγωνισμό, και λαμβανομένης υπόψη της μεγαλύτερης χρονικής διάρκειάς του. Σύμφωνα με την απόφαση κατακύρωσης του εν λόγω διαγωνισμού [βλ. επισυναπτόμενο έγγραφο Νο - 5-], το τίμημα της σχετικής σύμβασης ανήλθε στο ποσόν των (1.680.200) €, ήτοι σε ποσοστό 97,13 τοις εκατό επί της προϋπολογισθείσας δαπάνης. Επιπρόσθετα, λόγω υπάρξεως αδιαθέτου υπολοίπου, ανατέθηκε ως πρόσθετο αντικείμενο της σύμβασης η κωδικοποίηση της νομοθεσίας του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ έναντι του ποσού των 216.750,00 € προ φπα.

Το κατ' εξοχήν συγκρίσιμο μέγεθος αποτελεί ο προϋπολογισμός της ένδικης σύμβασης. Επειδή το άρθρο 45 του Ν. 4412/2016, όπως αυτό ισχύει, επιτάσσει την περίληψη, εντός του φακέλου της σύμβασης, του προϋπολογισμού της σύμβασης και της τεκμηρίωσής του και μάλιστα, αν η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, όπως εν προκειμένω, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης» τηρείται στον ηλεκτρονικό τόπο της διαδικασίας ανάθεσης και δεδομένου ότι η αναθέτουσα δεν είχε περιλάβει στο φάκελο της σύμβασης κανένα στοιχείο αναφορικά με τον προϋπολογισμό του έργου και την τεκμηρίωσή του, ώστε να κριθεί, με βάση τα μεγέθη που έλαβε υπόψη της η Αναθέτουσα, κατά πόσον η απόκλιση της προσφοράς της αναδόχου (από τον προϋπολογισμό του ένδικου διαγωνισμού) κατά ποσοστό 36,41 % καθιστά την προσφορά της πράγματι ασυνήθιστα χαμηλή, υποβάλαμε, την 19^η του τρέχοντος μηνός, ηλεκτρονικά και μέσω της Επικοινωνίας του ΕΣΗΔΗΣ, αίτημα (βλ. επισυναπτόμενο έγγραφο Νο- 6-) όπως μας παρασχεθεί το στοιχείο αυτό, το οποίο είναι πολύ κρίσιμο για την τεκμηρίωση του ισχυρισμού μας περί

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς. Ήδη σήμερα μας κοινοποιήθηκε το υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 1137/20-5-2022 έγγραφο της αναθέτουσας [βλ. επισυναπτόμενο έγγραφο Νο -7], στο οποίο διαλαμβάνονται τα εξής: «επισημαίνεται ότι στο προοίμιο της ως άνω διακήρυξης μνημονεύονται τόσο η με αριθ. πρωτ. 1669/01-10-2021 (...) Απόφαση με θέμα «Απόφαση Ένταξης της Πράξης με τίτλο: «...» στο Ε.Π. «...» με MIS ...», όσο και η με αριθ. πρωτ. 1651/29-09-2021 σύμφωνη γνώμη του ΕΦΔ του Επιχειρησιακού Προγράμματος «...» επί του σχεδίου της διακήρυξης, τα οποία και επισυνάπτονται στην ανωτέρω απάντηση. Αυτό όμως, δεν αποτελεί ικανοποίηση του αιτήματός μας, γεγονός που προκαλεί απορία, καθόσον το ζητούμενο είναι από αυτά που ο Νόμος θεωρεί ότι έχουν ήδη λάβει χώρα κατά τη δημοσίευση της διακήρυξης, οπότε η Αναθέτουσα δεν είχε να πράξει άλλο τι από το να μας χορηγήσει τα στοιχεία του φακέλου της. Ελλείποντος του στοιχείου αυτού, αδυνατούμε να εικάσουμε τι αμοιβές προϋπολόγισε η Αναθέτουσα για τα στελέχη της Ομάδας Έργου, σε ποιο ποσοστό όρισε το εύλογο διοικητικό κόστος, καθώς και το εύλογο κέρδος. Τα στοιχεία αυτά δεν προκύπτουν από τα επισυναπτόμενα έγγραφα, η δε ύπαρξή τους δεν αναιρεί την υποχρέωση της αναθέτουσας να διατηρεί την τεκμηρίωση του προϋπολογισμού της σύμβασης στο φάκελο αυτής. Όπως καταδείξαμε και στο ανωτέρω Υπόμνημά μας, η προσφορά της ... αντιστοιχεί στο ποσόν των 2.177,41 €/ ανθρωπομήνα. Εάν αφαιρεθεί το ποσοστό 12 % που αποτελεί τη συμφωνημένη αμοιβή του δανείζοντος εμπειρία Δρ. Γεωργίου ...υ [βλ. απόφαση Γενικής Συνέλευσης της ... - πρακτικό της 22ας Νοεμβρίου 2021 - επισυναπτόμενο έγγραφο ΝΟ -8-], ο οποίος, σύμφωνα με την τεχνική προσφορά της ανωτέρω εταιρείας [βλ. επισυναπτόμενο έγγραφο Νο -9-], θα απασχοληθεί επί 10 μήνες, το απομένον ανέρχεται στο ποσόν των $[2.177,41(2.177,41 \times 12\% = 254,08 \text{ €}) =] 1.863,33 \text{ €}$. Από το απομένον θα πρέπει να αφαιρεθεί ένα ελάχιστο διοικητικό κόστος, καθώς και ένα εύλογο κέρδος, το οποίο δεν θα πρέπει να είναι και πολύ χαμηλό, εάν ληφθεί υπόψη πως ο νόμιμος εκπρόσωπος της αναδόχου έλαβε αμοιβή της τάξης των 6.000 € για την κωδικοποίηση του καταστατικού της

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ακόμη και αν αφαιρεθεί το ποσόν των διακοσίων (200,00) € ως ελάχιστο διοικητικό κόστος και εύλογο κέρδος, το εναπομένον ποσόν των 1.663,33 € δεν αποτελεί την ειθισμένη αμοιβή ούτε για ανάλογα έργα, ούτε για τα προσόντα των στελεχών, αλλά ούτε και για τα δηλούμενα από την

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

ίδια την ανάδοχο. Στην τεχνική της προσφορά περί των ανθρωπομηνών απασχόλησης των στελεχών της στη διάρκεια της σύμβασης.

Και τούτο, διότι: α- όπως τονίσαμε και στο Υπόμνημά μας, ο Δικηγορικός Κώδικας, όπως ισχύει, έχει ορίσει ως ελάχιστη αμοιβή για ωριαία απασχόληση του δικηγόρου το ποσόν των 80 € (βλ. άρθρο 59 και Παράρτημα), β- η αμοιβή των παρ' Αρείω Πάγω δικηγόρων του δημοσίου τομέα ανέρχεται σε 1909.00 €, γ- όπως προκύπτει και από τον Πίνακα Έργων [επισυναπτόμενο έγγραφο Νο - 10 -] που υπέβαλε η ανάδοχος, αυτή έλαβε αμοιβή της τάξης των 108.400 € για «δράσεις κωδικοποίησης» - όχι «κωδικοποίηση» - του κανονιστικού πλαισίου των ΟΤΑ, ενώ ο δανείζων την εμπειρία του κος ... εισέπραξε αμοιβή της τάξεως των 29,948,25 € για γνωμοδότηση αναφορικά με το χρόνο θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος των εργαζομένων των ... που θα ελάμβαναν μέρος σε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου. Ανωτέρω αναφέρουμε την αμοιβή της αναδόχου για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας της

Η εταιρεία ... που συμμετείχε στο διαγωνισμό δήλωσε 95 ανθρωπομήνες σε σύνολο 21 συνεργατών. Αυτό σημαίνει ότι κατά μέσον όρο αντιστοιχούν 4,5 ανθρωπομήνες για έκαστο στέλεχος εντός 10 μηνών συνολικής διάρκειας του έργου.

Ενώ η ανάδοχος δηλώνει 124 ανθρωπομήνες επιμερισμένους σε 14 στελέχη, ήτοι 8,8 μήνες / στέλεχος κατά μέσον όρο σε διάρκεια 10 μηνών.

Αντίστοιχα, η ένωσή μας δήλωσε 50,8 ανθρωπομήνες, ήτοι κατά μέσο όρο [50,8 : 13 στελέχη =] 3,9 ανθρωπομήνες ανά έκαστο στέλεχος σε συνολική διάρκεια 10 μηνών. Πιο συγκεκριμένα, εκ των μελών της Ομάδας Έργου που παρουσιάσαμε [βλ. επισυναπτόμενη τεχνική προσφορά μας, έγγραφο Νο -11-], ο κος ... προβλέπεται να απασχοληθεί 3,5 ανθρωπομήνες, ο κος ..., και οι κυρίες, ... και ..., με τις οποίες συμπληρώνεται η Ομάδα των Εμπειρογνομώνων, θα απασχοληθούν 4,4 ανθρωπομήνες, τα υπόλοιπα 6 στελέχη της Ομάδας Έργου θα απασχοληθούν 3,8 ανθρωπομήνες, ενώ, τέλος, το στέλεχος της Γραμματειακής Υποστήριξης θα απασχοληθεί 2,5 ανθρωπομήνες. Από το στοιχείο αυτό εξάγονται συμπεράσματα τόσο ως προς την επάρκεια των στελεχών μας περί την εκτέλεση του έργου, όσο και περί των αμοιβών τους.

Εκ των ανωτέρω στοιχείων καταδεικνύονται, επίσης, οι ισχυρισμοί του Υπομνηματός μας, ότι δηλαδή η οικονομική προσφορά της ... δημιουργεί την

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

εντύπωση 3^{ης} επί μακρό χρόνο αποκλειστικής απασχόλησης των μελών της Ομάδας Έργου με αμοιβές κάτω από τις κρατούσες στην αγορά, αλλά και κατώτερες αυτών που εισπράττουν οι ίδιοι, όπως προκύπτει και από τον Πίνακα Έργων που υπέβαλε η ανάδοχος.

Επειδή δεν έχει ακόμη εκδοθεί η προβλεπόμενη εξουσιοδοτική διάταξη περί καθορισμού των κριτηρίων βάσει των οποίων μία προσφορά για παροχή υπηρεσιών θα κριθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, οι αμφιβολίες περί την αξιοπιστία της δύνανται να προέλθουν και από επιμέρους κόστη σε σχέση με τα ζητούμενα από τη διακήρυξη [«Δημόσιες Συμβάσεις - Ν 4412/2016 (Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή) - Α. Ο εντοπισμός των ύποπτων προσφορών [Συγγραφέας: Καμπίσης Η.]», Συγγραφείς: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Ι. Βάγιας, Β. Γκέρτσος, Θ. Γναρδέλλη, Β. Δαγαλάκη, Δ. Δαρέλλη, Χ. Ευαγγελίου, Χ. Ζάχου, Ε. Καλλιτσιώτη, Η. Καμπίσης, Α. Καρακίδας, Δ. Κοκοτσής, Ε. Κωνσταντάκου, Ν. Νικολάκης, Α. Μαυρομμάτη, Α. Παπαπαναγιώτου, Α. Παπασταμάτη, Δ. Πυργάκης, Α. Σακελλαρίου, Κ. Σκούρα, Α. Ταμαμίδης, Επιμέλεια: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Έτος Έκδοσης: 2019, Εκδότης: Νομική Βιβλιοθήκη]. Για το λόγο αυτό εμείς επισημάναμε ειδικά την κοστολόγηση των παραδοτέων Α2 - Α6.

Επίσης, όταν το κριτήριο ανάθεσης έχει οριστεί στη βάση της βέλτιστης σχέσης ποιότητας και τιμής, «η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να ερευνήσει για ενδείξεις ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς όχι μόνο στο προσφερόμενο τίμημα, αλλά και σε οποιοδήποτε στοιχείο της προσφοράς το οποίο δεν δυνατόν να επηρεάσει τη βαθμολογία της προσφοράς» [με παραπομπή στην απόφαση του Πρωτοδικείου επί της αποφάσεως της 21^{ης} Μαΐου 2008 επί της υποθέσεως Τα 495/2004, Belfass SPRL σκ. 98-100. «Δημόσιες Συμβάσεις - Ν 4412/2016 (Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή) - Α. Ο εντοπισμός των ύποπτων προσφορών [Συγγραφέας: Καμπίσης Η.]», Συγγραφείς: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Ι. Βάγιας, Β. Γκέρτσος, Θ. Γναρδέλλη, Β. Δαγαλάκη, Δ. Δαρέλλη, Χ. Ευαγγελίου, Χ. Ζάχου, Ε. Καλλιτσιώτη, Η. Καμπίσης, Α. Καρακίδας, Δ. Κοκοτσής, Ε. Κωνσταντάκου, Ν. Νικολάκης, Α. Μαυρομμάτη, Α. Παπαπαναγιώτου, Α. Παπασταμάτη, Δ. Πυργάκης, Α. Σακελλαρίου, Κ. Σκούρα, Α. Ταμαμίδης, Επιμέλεια: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Έτος Έκδοσης: 2019, Εκδότης: Νομική Βιβλιοθήκη].

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Επειδή «Εν όψει της διατύπωσης του άρθρου 88 παρ. 3 εδάφιο 2, δεν είναι σαφές εάν η διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής υφίσταται μόνο για τον χαρακτηρισμό μίας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ή εκτείνεται και στο ζήτημα της απόρριψης της προσφοράς. Για την απάντηση στο ζήτημα αυτό, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αναθέτουσα αρχή δεν έχει απεριορίστη διακριτική ευχέρεια για την αποδοχή ή απόρριψη μίας ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, αλλά η κρίση της οριοθετείται από το πλαίσιο που διαγράφεται από τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και του ανταγωνισμού. Είναι προφανές ότι όταν οι εξηγήσεις του οικονομικού φορέα συνδέονται με αντικειμενικούς λόγους, όπως ενδεικτικά οι τεχνικές λύσεις και οι εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες, μία προσφορά που είναι χαμηλή για τους λόγους αυτούς, δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή και θα ήταν αντίθετο προς το σκοπό της Οδηγίας 2014/24ΕΕ να απορριφθεί. Αντιθέτως, όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η σύμβαση πρόκειται να εκτελεστεί υπό συνθήκες-Που δεν εγγυώνται την καλή εκτέλεση την οικονομική ισορροπία της σύμβασης, τότε η αναθέτουσα αρχή οφείλει να απορρίψει μια τέτοια προσφορά, εκτός αν υπάρχουν λόγοι θεμιτοί, οι οποίοι, κατά τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής, παρέχουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα σε αυτήν που υπερβαίνουν τους δυνητικούς κινδύνους που εγκυμονεί μια τέτοια προσφορά. Σε αντιδιαστολή προς τα ανωτέρω, εάν έχει διαπιστωθεί ότι μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, ως αποτέλεσμα παραβίασης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και του ανταγωνισμού, τότε τα περιθώρια διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής ουσιαστικά εκμηδενίζονται και αυτή υποχρεούται να απορρίψει την προσφορά» [«Δημόσιες Συμβάσεις - Ν 4412/2016 (Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή) - Γ. Εκτίμηση από την αναθέτουσα αρχή της λυσιτέλειας των εξηγήσεων και η απόρριψη ή αποδοχή των προσφορών [Συγγραφέας: Καμπίσης Η.]», Συγγραφείς: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Ι. Βάγιας, Β. Γκέρτσος, Θ. Γναρδέλλη, Β. Δαγαλάκη, Δ. Δαρέλλη, Χ. Ευαγγελίου, Χ. Ζάχου, Ε. Καλλιτσιώτη, Η. Καμπίσης, Α. Καρακόιδας, Δ. Κοκοτσής, Ε. Κωνσταντάκου, Ν. Νικολάκης, Α. Μαυρομμάτη, Α. Παπαπαναγιώτου, Α. Παπασταμάτη, Δ. Πυργάκης, Α. Σακελλαρίου, Κ. Σκούρα, Α. Ταμαμίδης, Επιμέλεια: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Έτος Έκδοσης: 2019, Εκδότης: Νομική Βιβλιοθήκη].

Το Υπόμνημά μας μπορεί να μην περιελάμβανε επαρκώς σαφείς αιτιάσεις, καθόσον κατά το χρόνο της σύνταξής του ούτε η τεκμηρίωση του

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προϋπολογισμού του έργου μας ήταν γνωστή, ούτε και τα μέσα απόδειξης της προσφοράς του αντιδίκου μας, τα οποία υπεβλήθησαν ως δικαιολογητικά κατακύρωσης. Για το λόγο αυτό επαναλαμβάνουμε με την παρούσα και προβάλλουμε εκ νέου τον ισχυρισμό μας περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς από πλευράς της μειοδότης εταιρείας.

Επειδή, «Ως ουσιώδεις δε, θεωρούνται όχι οι ισχυρισμοί, οι οποίοι ερείδονται σε αριθμητικά δεδομένα της οικονομικής προσφοράς του παραπονούμενου, αλλά αυτοί με τους οποίους γίνεται επίκληση, προς τεκμηρίωση των υπολογισμών αυτών, συγκεκριμένων αριθμητικών δεδομένων και κοστολογήσιμων στοιχείων των πληττόμενων οικονομικών προσφορών ως προς τις κατά περίπτωση προσφερόμενες τιμές των απαιτούμενων υλικών και εργασιών του δημοπρατούμενου έργου σε συσχέτιση με την προϋπολογισθείσα δαπάνη του και τα οριζόμενα στην εργατική νομοθεσία, καθώς και με τυχόν απόκλιση των προσφερόμενων επιμέρους τιμών από τις κρατούσες στην αγορά οικείες τιμές (βλ. Ε.Α. ΣτΕ 12/2020, 165/2020 κ.α.)» [βλ. 105, 106/2022 ΑΕΠΠ, σκ. 21].

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 «Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων».

Εν προκειμένω, ναι μεν δεν πρόκειται περί εργατικής νομοθεσίας, η τήρηση, όμως, των επιταγών του Δικηγορικού Κώδικα θα πρέπει να θεωρείται ως *de facto* υποχρέωση των υποψηφίων αναδόχων, τόσο κατά τη διαμόρφωση της οικονομικής τους προσφοράς, όσο και αναφορικά με το σεβασμό στα δικαιώματα των λοιπών συναδέλφων τους. Την αυτή υποχρέωση υπέχουν και οι αναθέτουσες αρχές. Συνεπώς, αμοιβές που προβλέπονται για αποκλειστική απασχόληση των δικηγόρων (ειδικά στην τεχνική προσφορά της αναδόχου: 10 ανθρωπομήνες απασχόλησης προβλέπονται για τον Δρ. ... σε έργο διάρκειας 10 μηνών, 10 και για τον κύριο ..., την κα ..., τον κο ..., την κα ..., την κα ... και την κα ..., 9 ανθρωπομήνες σε διάστημα 10 μηνών για τον κ. ..., ενώ για τους

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

λοιπούς της Ομάδας Έργου προβλέπονται 7 ανθρωπομήνες σε διάστημα 10 μηνών) και που κυμαίνονται κάτω από τις ειθισμένες αμοιβές ακόμη και για US περιπτώσεις μηαποκλειστικής απασχόλησης προσβάλλουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό και είναι αντίθετες με τις αρχές που διέπουν την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, η δε αναθέτουσα αρχή έχει υποχρέωση να μην επιτρέψει τις συνθήκες προσβολής με τις πράξεις της. Οι προσφορές κάτω των νομίμων ορίων, αλλά και αυτών που κρατούν στην αγορά οδηγούν στον αποκλεισμό των λοιπών διαγωνιζομένων, παρά το γεγονός ότι διαθέτουν όλα τα απαιτούμενα προσόντα και είναι διατεθειμένοι να δεσμευθούν για την ορθή εκτέλεση του έργου. Η αναθέτουσα οφείλει να αίρει με τις αποφάσεις της τέτοιες καταστάσεις, δεδομένου ότι δεν μπορούν να διασφαλίσουν την ορθή εκτέλεση του έργου, όπως θα καταδείξουμε και με τον τρίτο λόγο της προσφυγής μας, αμέσως παρακάτω.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 3 του Δικηγορικού Κώδικα, «Σε περίπτωση έλλειψης έγγραφης συμφωνίας, η αμοιβή του δικηγόρου, για δικαστικές ή εξώδικες εργασίες, πράξεις ή απασχολήσεις, δύναται να προσδιορίζεται με βάση την ωριαία απασχόληση του δικηγόρου, όπως αυτή αναφέρεται στο Παράρτημα Ι του Κώδικα», εφόσον η ανάδοχος δεν προσήγαγε συμφωνητικά συνεργασίας με πρόβλεψη συγκεκριμένης αμοιβής για κάθε συνεργάτη της, αντικειμενικά ισχύει η πρόβλεψη του Δικηγορικού Κώδικα.

Συνοψίζοντας, η οικονομική προσφορά της αναδόχου είναι αδικαιολόγητα χαμηλή σε σχέση με την κείμενη νομοθεσία και τα κρατούντα στην αγορά, σε συνδυασμό πάντοτε με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά υλοποίησης του υπό ανάθεση έργου.

3^{ος} Λόγος Προσφυγής: Από τα δικαιολογητικά κατακύρωσης που υπέβαλε η ανάδοχος εταιρεία, προκύπτουν τα κάτωθι:

Ο κος ... έχει τις εξής ανειλημμένες υποχρεώσεις: **α)** μέχρι την 05.07.2022, θα πρέπει να συμμετέχει, ως Υπεύθυνος Ομάδας Έργου, στο έργο «...», **β)** μέχρι την 25-4-2024, θα πρέπει να συμμετέχει, ως Υπεύθυνος Ομάδας Έργου, στο έργο «...»», με εργοδότη την ... **γ)** μέχρι 3-6-2022, ως Υπεύθυνος Ομάδας Έργου, στο έργο «...»», με εργοδότη την «...», **δ)** μέχρι την 31-12-2023, ως Υπεύθυνος Ομάδας Έργου, για την υλοποίηση του Υποέργου 1 "...., με

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

εργοδότη το ..., ενώ ταυτόχρονα διατηρεί δικηγορική εταιρεία. Δηλώνει δε 7 μήνες απασχόλησης στο έργο.

Ο κος ..., με διδακτορικό δίπλωμα υπό την επίβλεψη του Καθηγητή Κ. ..., Επιστημονικού Υπεύθυνου της δικής μας πρότασης και εμπειρία που έχει αποκτήσει στα πλαίσια της συνεργασίας του με το μέρος της Ένωσής μας «..., διατηρεί δικηγορικό γραφείο δια του οποίου αναπτύσσει ενεργό γνωμοδοτική δικηγορία και δικαστηριακή πρακτική, καίτοι δηλώνει 10 μήνες απασχόλησης στο έργο.

Ο κος ..., με διδακτορικό, δηλώνει, «Αυτοαπασχολούμενος ενασχόληση με Δημόσιες συμβάσεις/διαγωνισμοί - Παροχή δικηγορικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών - υποβολή προτάσεων - διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων - ερευνητικό έργο», έχει επιπρόσθετα μία εν εξελίξει σύμβαση μέχρι την 20.05.2022 με το ...(...) για το έργο «...» της Πράξης «...» (κωδ. ΟΠΣ ...» με αντικείμενο την Παροχή νομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών. Τέλος, δηλώνει 7μηνη απασχόληση στο έργο.

Η κα ..., δηλώνει ότι «μέχρι σήμερα» παρείχε ή θα εξακολουθήσει να παρέχει (δεν διευκρινίζεται) υπηρεσίες ως: **α)** Εξωτερική Συνεργάτης ως Νομική Σύμβουλος, ασχολούμενη κατ' εξοχήν με υποθέσεις Κοινωνικοασφαλιστικού Δικαίου στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης, πρώην «ΤΕΑΔΥ», **β)** «Εξωτερική Συνεργασία ως Νομική Σύμβουλος, ασχολούμενη κατ' εξοχήν με υποθέσεις Κοινωνικοασφαλιστικού Δικαίου. Στο Πλαίσιο αυτό παραστάθηκα σε πλείστα Διοικητικά Δικαστήρια» για λογαριασμό του ..., **γ)** ως «Εμπειρογνώμονας - Μέλος της Κύριας Ομάδας Έργου (PCT) με εστίαση στην ανάλυση και καταγραφή όλων των προβλημάτων που εντοπίζονται στο ισχύον νομικό πλαίσιο του ... (πρωτογενής και δευτερογενής νομοθεσία, το οποίο αποτυπώνεται σε περισσότερα από 270 νομοθετικά κείμενα και κανονιστικές διοικητικές πράξεις). Συμβολή στην καταγραφή των νομικών κενών, καθώς επίσης και στην ταυτοποίηση/αναγνώριση των αλλαγών που πρέπει να γίνουν με στόχο την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου» στο έργο «...» για λογαριασμό του Επίσης, δηλώνει ως «εν εξελίξει» συμμετοχή της στα κάτωθι: **α)** «Νομικός Σύμβουλος - Μέλος της Ομάδας Έργου - Παροχή νομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών στην ...σε θέματα δημοσίων συμβάσεων μεταξύ Δικαιούχων και αναδόχων καθώς και στην αντιμετώπιση προβλημάτων

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

ελέγχων από ενωσιακά και εθνικά όργανα ελέγχου καθώς και σε συγκέντρωση καταγραφή και κατηγοριοποίηση νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων», για το έργο «...» με εργοδότη τη δικηγορική εταιρεία ... [ο ίδιος ο κος ... αναφέρει σχετική δέσμευση μέχρι την 31-12-2023], β) «Νομικός Σύμβουλος - Παροχή νομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών στηνσε θέματα δημοσίων συμβάσεων μεταξύ Δικαιούχων και αναδόχων καθώς και σε θέματα που αφορούν στο Δημόσιο Οικονομικό Δίκαιο στο Δίκαιο Κρατικών Ενισχύσεων καθώς και στην αντιμετώπιση προβλημάτων ελέγχων από ενωσιακά και εθνικά όργανα ελέγχου καθώς και σε συγκέντρωση καταγραφή και κατηγοριοποίηση νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων» στο έργο «...» με εργοδότη τη δικηγορική εταιρεία Τέλος, δηλώνει αυτοαπασχολούμενη «Δικηγόρος παρ' Αρείω πάγω, μέλος του ΔΣΑ με αριθμό μητρώου ..., ασχολούμενη κατ' εξοχήν με υποθέσεις Κοινωνικοασφαλιστικού Δικαίου , Δημοσίων Συμβάσεων, ρυθμίσεις οφειλών θέματα ΟΤΑ, Εμπραγμάτου δικαίου, Εμπορικού Δικαίου, Μεταφορών, Δικαίου των Εταιρειών, Σημάτων, καθώς και με υποθέσεις Αστικού και Ποινικού Δικαίου και ζητημάτων GDBR», με συμμετοχή στο επίδικο έργο για 7 μήνες.

Ο κος ... δηλώνει ότι «έως και σήμερα» απασχολείται: α) ως αυτοαπασχολούμενος «Δικηγόρος, μέλος του ΔΣΑ με αριθμό μητρώου ..., ασχολούμενος κατ' εξοχήν με υποθέσεις ιδιωτών Διοικητικού Δικαίου, Προστασίας Δικαιωμάτων, Αστικού και Εμπορικού Δικαίου», β) ως Αναπληρωτής Υπεύθυνος Ομάδας στο Έργο «... για την υποστήριξη στην επεξεργασία προτάσεων και σχεδίων κανονιστικών πράξεων στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την ενδυνάμωση της εφαρμογής των κανόνων της της ...», με εργοδότη τη δικηγορική εταιρεία ..., γ) ως «Ειδικός Συνεργάτης Διαμεσολάβησης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στους Δήμους ..., ..., ..., ...» με εργοδότη την, παρέχοντας υπηρεσίες «Συμβουλευτική σε θέματα κοινωνικής ένταξης προσφύγων-μεταναστών, συμπεριλαμβανομένης της προσέλκυσης ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων επί σχετικών δράσεων, • Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου δράσης για την ένταξη από κοινού με τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες με κύριους άξονες: α) ενίσχυση της προσβασιμότητας των δημοτικών υπηρεσιών, β) εξορθολογισμός της λειτουργίας τους, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων αξιοποίησης οικονομικών πόρων και προσέλκυσης χρηματοδότησης, στο πλαίσιο προγράμματος τεχνικής στήριξης Δήμων της χώρας σε θέματα Ένταξης (Δήμοι ..., ..., ... και ...)), ενώ,

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

ταυτόχρονα, δηλώνει 7 μήνες συμμετοχή στο επίδικο έργο με την ιδιότητα του εμπειρογνώμονος,

Ο κος ... δηλώνει ότι μέχρι 31-12-2023(!) θα απασχολείται στο έργο «Παροχή υπηρεσιών νομικών συμβούλων για την υποστήριξη της και των ...», ως νομικός σύμβουλος, για την «...», με εργοδότη «... / ..., ...». Επίσης, δηλώνει ότι «μέχρι σήμερα» (αδιευκρίνιστο εάν θα συνεχιστεί και αύριο) απασχολείται στο έργο «...», παρέχοντας νομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Υπηρεσία αναφορικά με ζητήματα εφαρμογής και ελέγχου συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, με εργοδότη «... / ..., ...». Τέλος, δηλώνει «μέχρι σήμερα» «Παροχή νομικών υπηρεσιών σε θέματα δημοσίου δικαίου (γνωμοδοτήσεις, προδικαστικές προσφυγές, αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, αιτήσεις ακυρώσεως), • Παροχή νομικών υπηρεσιών κατά τον προγραμματισμό, υλοποίηση και έλεγχο συγχρηματοδοτούμενων έργων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία» με εργοδότη τη Σημειωτέον ότι προβλέπεται 10μηνη παρουσία του στο επίδικο έργο (!!).

Η κα ... δηλώνει αφενός αυτοαπασχολούμενη Δικηγόρος, «μέλος του ΔΣΑ με αριθμό μητρώου ..., ασχολούμενος κατ' εξοχήν με υποθέσεις Δημοσίων Συμβάσεων, καθώς και με υποθέσεις Εμπορικού, Ποινικού και Αθλητικού Δικαίου, κυρίως έμφαση στο Ποινικό Οικονομικό Δίκαιο, στα οικονομικά εγκλήματα και στις Πτωχεύσεις». Παράλληλα, μέχρι την 25-4-2024 (!) θα παρέχει τις υπηρεσίες της ως «Μέλος Ομάδας Έργου» με αντικείμενο «...» στο πλαίσιο του έργου «...» και εργοδότη την ...Επιπλέον, δηλώνει 10μηνη συμμετοχή στο επίδικο έργο.

Η κα ..., η οποία δηλώνει ανειλημμένη δέσμευση, μέχρι την 31.12.2023 για την «Παροχή εκ μέρους του Αναδόχου συμβουλευτικών υπηρεσιών νομικής υποστήριξης ...» στο πλαίσιο του έργου «...» με εργοδότη το ...,

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα οκτώ από τα 14 στελέχη της Ομάδας Έργου της αναδόχου και δη όλοι οι δηλωθέντες ως Εμπειρογνώμονες, έχουν δεσμευτεί συμβατικά στην εκτέλεση «παράλληλων» έργων, διατηρούν δε όλοι δικηγορικά γραφεία, ενώ ορισμένοι από αυτούς δηλώνουν εργοδότη την ανάδοχο εταιρεία, η οποία, στις οικείες Υπεύθυνες Δηλώσεις, αλλά και στα Ε4, ουδόλως δηλώνει την απασχόληση άλλων δικηγόρων. Εν κατακλείδι, η πλέον χαμηλή οικονομική προσφορά καθίσταται η πλέον υψηλή, εφόσον δεν διασφαλίζεται η τήρηση και η συνέπεια των διαλαμβανόμενων στην τεχνική προσφορά του ιδίου

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προσφέροντος, και, αντίστοιχα, η παρέχουσα τα λιγότερα εχέγγυα καλής εκτέλεσης του δημοπρατούμενου έργου.

Η δε κοινή πείρα (συνήθης πορεία των πραγμάτων) προοιωνίζει ότι δεσμεύσεις σαν τις ανωτέρω θα συνεχιστούν και πιθανότατα θα ενταχθούν σε αυτές και άλλα στελέχη της Ομάδας Έργου της αναδόχου.

Έτι περαιτέρω, προκύπτει ότι η εμπειρία της Ομάδας Έργου της αναδόχου, αλλά των συγκεκριμένων προσώπων που την αποτελούν και η συνακόλουθη διαθεσιμότητάς τους εντάσσεται μέχρι τώρα σε συμπληρωματικά έργα ως μέρος συνόλου ενός άλλου αναδόχου των τότε έργων. Αυτές οι τεχνικές προσφορές τελικά αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού με την ίδια βαρύτητα, παρόλο που εμείς είχαμε αναλάβει έργα Κωδικοποίησης ως κύριοι ανάδοχοι.

Συνεπώς, η Επιτροπή του Διαγωνισμού όλως διεκπεραιωτικά αποδέχθηκε τα σχετικά δικαιολογητικά κατακύρωσης και καθόλου δεν τα ερεύνησε με ουσιαστικά κριτήρια απορρέοντα από το ζητούμενο της ορθής εκτέλεσης του έργου, ώστε να απορρίψει την προσφορά της αναδόχου.

Η εμπειρία της αναδόχου -και ουχί του προτεινόμενου Υπεύθυνου Έργου της- στη διαχείριση ενωσιακών προγραμμάτων είναι πράγματι σημαντική. Όμως, το υπό ανάθεση έργο δεν αποτελεί «υποστήριξη» σε κάτι που κάποιιοι άλλοι έχουν αναλάβει να διεκπεραιώσουν. Απαιτεί στοχοπροσήλωση και δημιουργική δουλειά πολλών ωρών, με σχέδιο και τεχνογνωσία.

Σε κάθε περίπτωση, αποδεικνύεται περίτρανα, από τα έγγραφα που υπέβαλε η ίδια η ανάδοχος, ότι η προσφορά της δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα που η ίδια παρουσιάζει, καθόσον τα στελέχη της δεν πρόκειται να απασχοληθούν καλύπτοντας τους δηλωθέντες ανθρωπομήνες απασχόλησης. Συντρέχει, συνεπώς, η περίπτωση που η ανάδοχος δεν εγγυάται την καλή εκτέλεση της σύμβασης.

Θα πρέπει δε να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με τα πρακτικά της Επιτροπής του Διαγωνισμού, οι δηλωθέντες από την ανάδοχο ανθρωπομήνες ελήφθησαν υπόψη και αξιολογήθηκαν κυρίως στα υποκριτήρια Κ.2.2., ως «προσφορά υπηρεσιών πέραν των ζητούμενων στην παρούσα, στο βαθμό που αυτές προσθέτουν αξία στο έργο», όπου η ανάδοχος έλαβε βαθμολογία 105 βαθμούς, αλλά και στο υποκριτήριο Κ.3.1. «κατανομή του προσφερόμενου ανθρωποχρόνου στα πακέτα εργασίας και τα παραδοτέα», όπου έλαβε

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

βαθμολογία 100. Πλην όμως, τα ανωτέρω στοιχεία διέλαθαν της προσοχής της Επιτροπής, με αποτέλεσμα να ανακηρυχθεί ανάδοχος η

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν, επίσης, τη βασιμότητα του 2^{ου} λόγου της προσφυγής μας, ότι δηλαδή η ανάδοχος προσφέρει μία ιδιαιτέρως χαμηλή προσφορά, σε συνδυασμό με μία «δοτική» τεχνική, ώστε να κατακυρωθεί σε αυτήν το έργο, αποκλείοντας τους λοιπούς προσφέροντες, χωρίς, όμως, η ίδια να έχει την παραμικρή πρόθεση συμμόρφωσης με τους όρους που αυτή έθεσε στην τεχνική της προσφορά (ανθρωπομήνες απασχόλησης), αλλά και στην οικονομική, αφού κατά το ίδιο χρονικό διάστημα θα αμείβεται και από την παροχή υπηρεσιών προς άλλους εντολείς της, πράγμα που φυσικά δεν απαγορεύεται, αλλά είναι αθέμιτο και συνιστά παραβίαση του ανταγωνισμού όταν γίνεται συγκαλυμμένα και στην κατεύθυνση εκτοπισμού των λοιπών συμμετεχόντων.

4^{ος} Λόγος Προσφυγής: παραβίαση της υποχρέωσης της αναθέτουσας να διαθέτει την τεκμηρίωση του προϋπολογισμού στα στοιχεία της σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και παράνομη παράλειψη να μας τα κοινοποιήσει - παραβίαση του άρθρου 45 του Ν. 4412/2016.

Η εν λόγω παράλειψη μας αποστερεί από τη δυνατότητα περαιτέρω τεκμηρίωσης του ισχυρισμού μας περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς από πλευράς της αναδόχου.

Αναφερόμαστε σε όσα έχουμε ήδη προβάλει επί του ζητήματος αυτού σε όλο το κείμενο της παρούσας, με την προσθήκη ότι διατηρούμε το δικαίωμα να αμφισβητήσουμε τη γνησιότητα σχετικού εγγράφου που τυχόν θα υποβληθεί ενώπιόν σας».

16. Επειδή, η παρεμβαίνουσα με την από 02.06.2022 Παρέμβασή της επιδιώκει την διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης προβάλλοντας τους παρακάτω ισχυρισμούς:

«Επί του πρώτου λόγου της προδικαστικής προσφυγής: Από το άρθρο 88 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής {...}». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει αβίαστα ότι ο ν. 4412/2016 δεν περιέχει ρητό ορισμό της έννοιας της «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς», καθόσον αφορά σε συμβάσεις παροχής γενικών υπηρεσιών και σε συμβάσεις προμηθειών (τονίζεται ότι το άρθρο 88 παρ. 5α' του ν. 4412/2016, όπως αυτό προστέθηκε με τις διατάξεις του ν. 478..., παραπέμπει αποκλειστικά και μόνον σε συμβάσεων έργων και σε συμβάσεις μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών). Εξάλλου, ορισμός της επίμαχης έννοιας δεν εμπεριέχεται ούτε στην οδηγία 2014/24/ΕΕ, με αποτέλεσμα να εναπόκειται στα κράτη-μέλη και στις αναθέτουσες αρχές να καθορίσουν τον τρόπο υπολογισμού του κατώτατου ορίου, πέραν του οποίου μία προσφορά χαρακτηρίζεται ως «ασυνήθιστα χαμηλή». Λαμβάνοντας, δε, υπόψη ότι έως σήμερα δεν έχει εκδοθεί απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 88 παρ. 6 του ν. 4412/2016, με την οποία να καθορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως «ασυνήθιστα χαμηλή», η κρίση αυτή εναπόκειται στην εκάστοτε αναθέτουσα αρχή.

Ελλείψει, άλλωστε, ειδικότερου ορισμού της «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» συνάγεται ότι η έννοια αυτή αποτελεί μία μη ορισμένη αξιολογική έννοια, η εξειδίκευση της οποίας επαφίεται στην διακριτική ευχέρεια της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής, που ελέγχεται μόνον ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της. Όπως παγίως, δε, γίνεται δεκτό, ως «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά» νοείται εκείνη, η οποία γεννά αμφιβολίες αναφορικά με τη σοβαρότητα ή τη φερεγγυότητά της, δηλαδή την δυνατότητα του προσφέροντος οικονομικού φορέα να εκτελέσει τη σύμβαση. Εάν η υποβληθείσα προσφορά δεν περιέχει τέτοια ένδειξη δεν τίθεται ζήτημα «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» και η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

Στο πλαίσιο, μάλιστα, αυτό έχει κριθεί ότι το ασυνήθιστα χαμηλό μίας προσφοράς δεν μπορεί να εκτιμάται κατά τρόπο αφηρημένο. Αντιθέτως, πρέπει

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

να εκτιμάται σε συνάρτηση με τη φύση της επίμαχης σύμβασης, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες αυτής. Αντιθέτως, δεν αποτελούν κριτήρια χαρακτηρισμού μίας προσφοράς ως «ασυνήθιστα χαμηλής», ούτε η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, όπως αυτή αναφέρεται στην προκήρυξη, αφού στο πλαίσιο ενός δημόσιου διαγωνισμού αυτή είναι εξ' ορισμού δεκτή έκπτωσης, ούτε τα διδάγματα της κοινής πείρας και η συνήθης πρακτική των συναλλαγών.

Εξάλλου, όπως γίνεται δεκτό, το καθιερούμενο από το άρθρο 88 του ν. 4412/2016 σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών λαμβάνει χώρα σε δύο διακριτά στάδια. Στο πρώτο στάδιο, η αναθέτουσα αρχή εντοπίζει τις προσφορές εκείνες, οι οποίες φαίνονται, κατ' αρχήν, ως «ασυνήθιστα χαμηλές» (εφόσον υπάρχουν). Στο δεύτερο, δε, στάδιο, η αναθέτουσα αρχή, αφού καλέσει υποχρεωτικώς τον οικονομικό φορέα που έχει υποβάλει την οικεία προσφορά προς παροχή εξηγήσεων, οφείλει να εκδώσει ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση ως προς τον χαρακτήρα της προσφοράς ως «ασυνήθιστα χαμηλής», λαμβάνοντας υπόψη τις παρασχεθείσες εξηγήσεις.

Σε κάθε περίπτωση, καθόσον αφορά ειδικώς στο πρώτο στάδιο της σχετικής αξιολόγησης, γίνεται παγίως δεκτό ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι («φαίνονται» κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου) «ασυνήθιστα χαμηλές». Η αναθέτουσα αρχή, ωστόσο, δεν υποχρεούται, κατ' αρχήν, να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης της προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Συνακόλουθα, δεν υποχρεούται να παραθέσει ειδική αιτιολογία ως προς το ότι μία προσφορά δεν παρίσταται ως «ασυνήθιστα χαμηλή».

Και ναι μεν σε περίπτωση που κάποιος οικονομικός φορέας προβάλλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών, διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Πλην όμως, η υποχρέωση αυτή της αναθέτουσας αρχής συντρέχει μονάχα στην περίπτωση που πράγματι οι προβαλλόμενοι εκ μέρους συνδιαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα ισχυρισμοί είναι ειδικοί, συγκεκριμένοι και ουσιώδεις. Προκειμένου, δε, οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί να είναι ουσιώδεις θα πρέπει απαραίτητως να γίνεται επίκληση συγκεκριμένων αριθμητικών δεδομένων και κοστολογήσιμων στοιχείων της πληττόμενης οικονομικής προσφοράς σε συνάρτηση πάντα με τις ειδικές απαιτήσεις της υπό ανάθεση σύμβασης.

Αντιθέτως, ουδεμία υποχρέωση ειδικής αιτιολόγησης γεννάται στην περίπτωση που οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί δεν είναι ικανοί να δημιουργήσουν στην αναθέτουσα αρχή αμφιβολίες ως προς την φερεγγυότητα της υποβληθείσας προσφοράς. Πολλώ, δε, μάλλον υποχρέωση αιτιολογημένης απάντησης δεν συντρέχει επί προδήλως αόριστων, αλυσιτελώς και ανεπίδεκτων εκτίμησης ισχυρισμών, οι οποίοι δεν μπορούν βασίμως να οδηγήσουν στον χαρακτηρισμό μίας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής.

Υπό το πρίσμα, δε, αυτό γίνεται δεκτό ότι η επίκληση από τον οικονομικό φορέα, που ζητεί την απόρριψη της οικονομικής προσφοράς ανθυποψηφίου ως «ασυνήθιστα χαμηλής», στοιχείων που ερείδονται στην κοστολόγηση της δικής του οικονομικής προσφοράς δεν συνιστά ειδικό και συγκεκριμένο ισχυρισμό, αφού ανάγεται σε ίδιων οικονομοτεχνικών παραγόντων διαμόρφωσης και όχι σε ανάλυση των ειδικότερων στοιχείων της πληττόμενης οικονομικής προσφοράς.

Στην προκείμενη περίπτωση, η προσφεύγουσα ένωση οικονομικών φορέων, με τον πρώτο λόγο της προδικαστικής της προσφυγής υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής είναι ακυρωτέα, διότι δεν φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, για τον λόγο ότι δήθεν η αναθέτουσα αρχή δεν απάντησε ειδικώς και αιτιολογημένως στο από 31.03.2022 (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. εισ. 525/05.04.2022) υπόμνημα που υπέβαλε.

Ο λόγος, όμως, αυτός παρίσταται, κατ' αρχάς, προδήλως αλυσιτελής και αβάσιμος, αφού κατά πάγια νομολογία, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 365 παρ. 1 περ. β' και 367 παρ. 1 του ν. 4412/2016 προκύπτει σαφώς ότι, ενόψει του πλήρους ελέγχου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. (τέως Α.Ε.Π.Π.), η αιτιολογία

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής νομίμως συμπληρώνεται από την αιτιολογία της απόφασης της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. (τέως Α.Ε.Π.Π.), που αποτελεί την τελικώς εκδιδόμενη πράξη, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης ενδικοφανούς διαδικασίας.

Περαιτέρω, ο λόγος αυτός παρίσταται προδήλως αβάσιμος, αφού, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή εξέτασε πράγματι το από 31.03.2022 (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. εισ. 525/05.04.2022) υπόμνημά της προσφεύγουσας (το οποίο, μάλιστα, υποβλήθηκε περίπου ένα μήνα μετά την έκδοση του οικείου υπ' αριθ. 3/02.03.2022 πρακτικού της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού για την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών και είκοσι ημέρες μετά την έγκριση αυτού με την υπ' αριθ. πρωτ. 380/16.03.2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής).

Απέρριψε, δε, τούτο ορθώς και πλήρως αιτιολογημένως και δη με την αιτιολογία, αφενός ότι το άρθρο 88 παρ. 5α' του ν. 4412/2016 δεν εφαρμόζεται στην επίμαχη διαδικασία ανάθεσης, αφετέρου ότι οι λοιποί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας δεν έχρηζαν ειδικής απαντήσεως, καθώς δεν αποτελούσαν ορισμένους, συγκεκριμένους και ουσιώδεις ισχυρισμούς.

Πιο αναλυτικά:

(α) Κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα ένωση, κατ' επίκληση του άρθρου 88 παρ. 5α' του ν. 4412/2016, πρόβαλε ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ότι η οικονομική προσφορά της δικηγορικής μας εταιρείας πρέπει να θεωρηθεί ως «ασυνήθιστα χαμηλή», λόγω της απόκλισης αυτής από τον μέσο όρο των υποβληθεισών οικονομικών προσφορών.

Παρά ταύτα, όπως ορθώς και αιτιολογημένως κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή, το άρθρο 88 παρ. 5α' του ν. 4412/2016 δεν εφαρμόζεται στην επίμαχη διαδικασία ανάθεσης, καθώς αφορά, κατά το ρητό γράμμα της επίμαχης διάταξης, σε «συμβάσεις έργων» και σε «συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» και όχι σε συμβάσεις παροχής (γενικών) υπηρεσιών, όπως η επίμαχη.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Ο ισχυρισμός, δε, της προσφεύγουσας ένωσης ότι κατ' εσφαλμένη υπαγωγή κρίθηκε ότι η επίμαχη σύμβαση είναι σύμβαση παροχής (γενικών) υπηρεσιών, ενώ στην πραγματικότητα συνιστά «μελέτη συγκεκριμένου σκοπού και περιεχομένου», παρίσταται πασιδήλως αβάσιμος και εσφαλμένος.

Και τούτο διότι, από τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 προβλέπονται οι εξής ορισμοί: «7α) ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 ή τον χωρικό σχεδιασμό {...} 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α».

Περαιτέρω, η ίδια η Αναθέτουσα Αρχή με τις υπ' αρ 1836/22.11.2021 διευκρινιστικές απαντήσεις που δόθηκαν επί της Διακήρυξης και συγκεκριμένα στην απάντηση 9 είχε εξαρχής αποσαφηνίσει ότι το παρόν έργο δεν εμπίπτει στις συμβάσεις του άρθρου 2 παρ.7^α. Οι ως άνω διευκρινίσεις ουδόλως προσβλήθηκαν, και, κατά συνέπεια, ενσωματώθηκαν στο κανονιστικό πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας.

Από τα παραπάνω, συνεπώς, προκύπτει αβίαστα ότι η έννοια «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» δεν καταλαμβάνει οιαδήποτε μελέτη. Αντιθέτως, η έννοια αυτή έχει ειδικό περιεχόμενο και περιορίζεται αποκλειστικά και μόνον στις τεχνικές μελέτες (όπως και στις τεχνικές και λοιπές συναφής επιστημονικές υπηρεσίες), οι οποίες συνδέονται με την με την εκτέλεση έργου ή τον χωρικό σχεδιασμό. Συνακόλουθα, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας στηρίζεται σε σύγχυση και εσφαλμένη προϋπόθεση.

Σε κάθε, δε, περίπτωση, από την απλή επισκόπηση της οικείας διακήρυξης προκύπτει ότι καμία εκ των ειδικών διατάξεων που διέπουν την διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων «μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» δεν εφαρμόζεται στην επίμαχη διαδικασία ανάθεσης

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

(όπως, ιδίως, η απαίτηση για εγγραφή στα ειδικά μητρώα, ο κανονισμός προεκτιμώμενη αμοιβών κ.ο.κ.). Ο σχετικός, δε, ισχυρισμός της ανθυποψήφιας ένωσης, πέραν από καταφανέστατα εσφαλμένος και αβάσιμος, παρίσταται και απαραδέκτως προβαλλόμενος, καθώς πλήττει ανεπικαίρως της νομιμότητα των όρων της οικείας διακήρυξης, από τους οποίους προκύπτει αβίαστα ότι η επίμαχη διαδικασία ανάθεσης αφορά σε σύμβαση παροχής γενικών υπηρεσιών.

(β) Κατά τα λοιπά η ανθυποψήφια ένωση δεν πρόβαλε κανέναν απολύτως ορισμένο, σαφή και συγκεκριμένο ισχυρισμό και δεν επικαλέστηκε κανένα απολύτως απτό στοιχείο, το οποίο να αποτελεί ένδειξη περί μη αξιοπιστίας της υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς της δικηγορικής μας εταιρείας. Συγκεκριμένα, δεν επικαλέστηκε κανένα απολύτως συγκεκριμένο αριθμητικό δεδομένο και κοστολογήσιμο στοιχείο της οικονομικής μας προσφοράς, ενώ αρκέστηκε σε όλως γενικόλογες και αόριστες αναφορές των «απαιτήσεων της σύμβασης» και του «ελεύθερου ανταγωνισμού», οι οποίες ήταν προδήλως ανεπίδεκτες εκτίμησης και απάντησης.

Συγκεκριμένα, επικαλέστηκε αορίστως την απόκλιση της οικονομικής μας προσφοράς από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, παρόλο που - σύμφωνα με όσα παγίως γίνονται δεκτά - ουδόλως δύναται μία οικονομική προσφορά να χαρακτηριστεί ως «ασυνήθιστα χαμηλή» εκ μόνου του λόγου αυτού, καθότι η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, όπως αυτή αποτυπώνεται στην οικεία προκήρυξη, υπόκειται εξ' ορισμού σε έκπτωση, στο πλαίσιο ενός δημόσιου διαγωνισμού.

Από κει δε και πέρα, η ανθυποψήφια εταιρεία ουδόλως επικαλέστηκε κάποιο συγκεκριμένο στοιχείο, από το οποίο να προκύπτει ότι η προσφορά της δικηγορικής μας εταιρείας δεν είναι αξιόπιστη ή αντίκειται σε κάποια διάταξη αναγκαστικού νόμου ή, εν πάση περιπτώσει, αποτελεί προϊόν δεσπόζουσας θέσης στην αγορά.

Κάτι τέτοιο, μάλιστα, θα ήταν προδήλως άστοχο, εάν ληφθεί υπόψη ότι η προσφεύγουσα αποτελεί ένωση δύο κρατούντων και εδραιωμένων στη σχετική αγορά νομικών προσώπων, γεγονός το οποίο ενδέχεται να εξηγεί και τον λόγο

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

για τον οποίο υπέβαλε μία τόσο χαμηλή έκπτωση στον επίμαχο διαγωνισμό, βασιζόμενη στην (δική της) εκτίμηση ότι ο μέσος όρος μηνιαίας αμοιβής ενός δικηγόρου αγγίζει εν έτει 2022 τις 7.775,59 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. (!!!)

Ο ισχυρισμός, δε, της προσφεύγουσας ένωσης ότι η προσφερόμενη τιμή της δικηγορικής μας εταιρείας δεν επαρκεί για την κάλυψη της «προτεινόμενης ωριαίας τιμής χρονοχρέωσης του Δικηγορικού Συλλόγου (80 Ευρώ/ώρα)» ουδώς έχρηζε αιτιολογημένης απάντησης από την αναθέτουσας αρχή, καθώς παρίστατο -και δη πολλαπλώς- ως προδήλως αόριστος, απαράδεκτος και ανεπίδεκτος εκτίμησης.

Και τούτο, διότι από κανέναν όρο της διακήρυξης και από καμία διάταξη νόμου δεν προκύπτει ότι οι οικονομικοί φορείς όφειλαν να θέσουν ως βάση της οικονομικής τους προσφοράς την «προτεινόμενη ωριαία τιμή χρονοχρέωσης του Δικηγορικού Συλλόγου (80 Ευρώ/ώρα)», πολλώ δεν μάλλον όταν ο προϋπολογισμός της υπό ανάθεση σύμβασης, όπως προκύπτει από τους όρους της διακήρυξης, έχει υπολογιστεί επί τη βάση της εκτιμώμενης ανθρωποπροσπάθειας ανά υπό-παραδοτέο.

Ούτε, άλλωστε, η προσφεύγουσα ένωση έθεσε ως βάση για τον υπολογισμό της οικονομικής της προσφοράς την προτεινόμενη αυτή χρονοχρέωση, αφού με έναν πρόχειρο υπολογισμό προκύπτει ότι για 50,8 ανθρωπομήνες που προσφέρει το κόστος θα ανερχόταν τουλάχιστον σε 650.240,00 ευρώ {(8 ώρες ανά ημέρα x 5 ημέρες την εβδομάδα x 4 εβδομάδες ανά μήνα) = 160 ώρες x 50,8 ανθρωπομήνες = 8.128 ώρες x 80 ευρώ ανά ώρα = 650.240,00 ευρώ} και θα υπερέβαινε προδήλως την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης.

Εν πάση, δε, περιπτώσει, από κανένα σημείο της προσφοράς της δικηγορικής μας εταιρείας δεν προκύπτει ότι η συνεργασία μας με τα προτεινόμενα μέλη της ομάδας έργου βασίζεται στην ως άνω προτεινόμενη χρονοχρέωση του Δικηγορικού Συλλόγου. Τυχόν, δε, παραδοχή του επίμαχου ισχυρισμού της προσφεύγουσας θα ερχόταν σε ευθεία αντίθεση με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου και, ιδίως της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης,

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

εισάγοντας όρους που δεν αποτυπώνονται στην οικεία διακήρυξη, κατά το στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών και, μάλιστα, αποκλειστικά και μόνον ως προς την αξιολόγηση της δικής μας προσφοράς, αφού κανένας εκ των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην επίμαχη διαδικασία ανάθεσης δεν υπολόγισε την προσφορά του, βάσει της προτεινόμενης αυτής χρονοχρέωσης.

Για τους ίδιους, όμως, ως άνω λόγους ουδόλως έχρηζε ειδικής απαντήσεως ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί «σχεδόν αποκλειστικής απασχόλησης της ομάδας έργου», αφού, όπως αναλυτικώς εκτίθεται στη συνέχεια (βλ. επί του τρίτου λόγου της προδικαστικής προσφυγής), ο ισχυρισμός αυτός ουδόλως προκύπτει από κάποιο στοιχείο της προσφοράς της δικηγορικής μας εταιρείας.

Συγκεκριμένα, εάν εξαιρεθούν ο κ. και ο κ., που αποτελούν εταίρους της δικηγορικής μας εταιρείας, τα λοιπά μέλη της ομάδας έργου (και ειδικότερα, αυτά που έχουν την ιδιότητα του νομικού) αποτελούν εξωτερικούς συνεργάτες, οι οποίοι έχουν την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία και δεν απασχολούνται στην δικηγορική μας εταιρεία κατ' αποκλειστικότητα.

Από κανέναν, άλλωστε, όρο της οικείας διακήρυξης δεν προκύπτει ότι τα μέλη της ομάδας έργου όφειλαν να συνδέονται με την δικηγορική μας εταιρεία με σχέση αποκλειστικότητας. Αντιθέτως, μάλιστα, η διακήρυξη προέβλεπε ρητώς, σαφώς και κατηγορηματικώς ότι σε αυτή μπορούν να συμμετέχουν εξωτερικοί μας συνεργάτες.

Ομοίως, από κανέναν όρο της οικείας διακήρυξης δεν προκύπτει ότι ο υποψήφιος όφειλε να προσκομίσει κάποιο δικαιολογητικό πέραν των οριζόμενων στον όρο 2.2.9.2 περ. Β.4 (πεδίο β') της διακήρυξης, δηλαδή ένα απλό συμφωνητικό συνεργασίας του με τα μέλη της ομάδας έργου που αποτελούν εξωτερικούς συνεργάτες, πράγμα το οποίο έπραξε η δικηγορική μας εταιρεία και δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα.

Συνεπώς, και ο επίμαχος ισχυρισμός της προσφεύγουσας εταιρείας δεν έχρηζε ειδικής απαντήσεως από την αναθέτουσα αρχή, καθώς στηρίζεται προδήλως επί

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

υποθετικών δεδομένων, τα οποία ούτε προκύπτουν από την προσφορά της εταιρείας μας, ούτε ζητούνταν από κάποιον όρο της επίμαχης διακήρυξης.

Περαιτέρω, προδήλως αόριστος και ανεπίδεκτος εκτίμησης παρίστατο ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί «δήθεν αναντιστοιχίας μεταξύ του συνολικού εκτιμώμενου χρόνου απασχόλησης και της κοστολόγησης αυτού», αφού ο ισχυρισμός αυτός δεν συνοδεύτηκε από κανένα απολύτως μετρήσιμο στοιχείο.

Ομοίως, προδήλως αόριστος και ανεπίδεκτος εκτίμησης παρίστατο ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί της κοστολόγησης των επιμέρους παραδοτέων, αφού, όπως αναλυτικώς εκτίθεται στη συνέχεια, η ίδια η διακήρυξη προέβλεπε τον τρόπο υπολογισμού του κόστους των επιμέρους παραδοτέων. Εξάλλου, ο συγκεκριμένος ισχυρισμός ουδεμία πλημμέλεια προσάπτει στην οικονομική μας προσφορά, τα δε προβαλλόμενα περί «εύλογων ερωτημάτων αναφορικά με την κατανόηση των προδιαγραφών και τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις του έργου», παρίστανται προδήλως αόριστα, αφού ουδόλως κατονομάζεται έστω και μία προδιαγραφή της διακήρυξης, την οποία δεν πληροί η προσφορά της δικηγορικής μας εταιρείας.

Εν πάση, δε, περιπτώσει, η προσφεύγουσα εταιρεία με το από 31.03.2022 (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. εισ. 525/05.04.2022) υπόμνημά της δεν πρόβαλε κανέναν ουσιώδη, ειδικό και συγκεκριμένο ισχυρισμό ως προς τις απαιτήσεις της επίμαχης διακήρυξης. Αντιθέτως, αρκέστηκε να προβάλλει όλως αορίστως και απαραδέκτως ότι το επίμαχο έργο συγχρηματοδοτείται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός προδήλως άσχετο, όπως ότι οι «δυσχέρειες» που θα ανακύψουν (γενικώς και αορίστως) από την εκτέλεσή του είναι γνωστές, προδιαγράφοντας επί της ουσίας την αποτυχία αυτού, ανεξαρτήτως του οικονομικού φορέα στον οποίο θα ανατεθεί.

Απαραδέκτως, δε, και αορίστως η προσφεύγουσα ένωση επικαλέστηκε την «υπεραξία της δικής της προσφοράς» (sic), το μεν διότι τούτο στηρίζεται σε μία υποκειμενική αξιολογική κρίση της ίδιας της προσφεύγουσας επί της δικής της προσφοράς, γεγονός το οποίο ουδεμία σχέση έχει με το εύλογο του ύψους της

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

δικής μας οικονομικής προσφοράς , το δε διότι είναι πρόδηλο ότι η अपαραδέκτη αυτή αξιολογική κρίση αφορά το στάδιο της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών (το οποίο έχει ήδη ολοκληρωθεί χωρίς την άσκηση κάποιας προδικαστικής προσφυγής) και, συνεπώς, απαραδέκτως και ανεπικαίρως προβάλλεται κατά το στάδιο της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών (ΣΤΕ 17/2018, ΣΤΕ Ολομ 1415/2000).

Από τα παραπάνω, συνεπώς, προκύπτει αβίαστα ότι η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής παρίσταται πλήρως αιτιολογημένη, παρά τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα. Η αναθέτουσα, δε, αρχή ουδόλως υποχρεούτο να απαντήσει επί αόριστων, υποθετικών και προδήλως άσχετων παραπόνων που πρόβαλε η ανθυποψήφια ένωση με το από 31.03.2022 (βλ. Υπ' αριθ πρωτ. εισ. 525/05.04.2022) υπόμνημά της.

B. Επί του δεύτερου λόγου της προδικαστικής προσφυγής

Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, από το άρθρο 88 παρ. 1 του ν. 4412/2016 προκύπτει αβίαστα ότι ο ν. 4412/2016 δεν περιέχει ρητό ορισμό της έννοιας της «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς», καθόσον αφορά σε συμβάσεις παροχής γενικών υπηρεσιών και σε συμβάσεις προμηθειών. Εξάλλου, ορισμός της επίμαχης έννοιας δεν εμπεριέχεται ούτε στην οδηγία 2014/24/EE.

Ελλείπει, συνεπώς, ειδικότερου ορισμού της «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» γίνεται παγίως δεκτό ότι ως τέτοια νοείται εκείνη, η οποία γεννά αμφιβολίες αναφορικά με τη σοβαρότητα ή τη φερεγγυότητά της, δηλαδή την δυνατότητα του προσφέροντος οικονομικού φορέα να εκτελέσει τη σύμβαση. Εάν η υποβληθείσα προσφορά δεν περιέχει τέτοια ένδειξη δεν τίθεται ζήτημα «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» και η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

Στην προκείμενη, ωστόσο, περίπτωση τα όσα υποστηρίζει αορίστως και απαραδέκτως η προσφεύγουσα ουδόλως επαρκούν, ώστε να αμφισβητηθεί η σοβαρότητα και η φερεγγυότητα της προσφοράς μας και, εν γένει, η αξιοπιστία της εταιρείας μας ως προς την ορθή εκτέλεση της επίμαχης σύμβασης.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Σύμφωνα τα στοιχεία που έχουμε προσκομίσει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, αλλά και τα στοιχεία που προσκομίζουμε ενώπιον της Αρχής, η εταιρεία μας αποτελεί μία αναγνωρισμένη δικηγορική εταιρεία, που παρέχει επί σειρά ετών εξειδικευμένες υπηρεσίες νομικής υποστήριξης σε πληθώρα φορέων νομικών προσώπων του δημοσίου και του ευρύτερου δημοσίου τομέα.

Πιο αναλυτικά, η δικηγορική μας εταιρεία, έχει αναλάβει και εκτελέσει απολύτως επιτυχώς από τη σύστασή της έως και σήμερα μεγάλο αριθμό δημοσίων συμβάσεων παροχής νομικών υπηρεσιών - επισυνάπτεται ενδεικτικός πίνακας «Βεβαιώσεων Καλής Εκτέλεσης» τριάντα-πέντε (35) προσφάτων δημόσιων συμβάσεων παροχής νομικών υπηρεσιών προς φορείς του δημοσίου και του ευρύτερου δημοσίου τομέα (βλ. Σχετ. 1), από τις οποίες αποδεδειγμένα προκύπτει η καλή εκτέλεση και ολοκλήρωση των συμβάσεων, καθώς και η επιμελής και ορθή ανταπόκρισή μας στην τήρηση των συμβατικών μας υποχρεώσεων.

Τα ανωτέρω στοιχεία τεκμηρίωσης αποδεικνύουν, κατά τον πλέον αναντίλεκτο τρόπο, την αξιοπιστία και φερεγγυότητα της δικηγορικής μας εταιρείας στην εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών νομικής υποστήριξης και, επιπροσθέτως, καταδεικνύουν την απαραίτητη εμπειρία μας στην ορθή και ακριβή κοστολόγηση των παρεχόμενων νομικών υπηρεσιών κατά την κατάρτιση μιας προσφοράς.

Εξάλλου, η δικηγορική μας εταιρεία έχει αναπτύξει έναν απολύτως αποτελεσματικό τρόπο δράσης και λειτουργίας, ο οποίος διασφαλίζει την δυνατότητα ανταπόκρισής της στις συμβατικές υποχρεώσεις της, όπως προκύπτει και από το γεγονός ότι διαθέτει πιστοποιημένο σύστημα διασφάλισης ποιότητας κατά ISO 9001:2015, στο πεδίο εφαρμογής Νομικές υπηρεσίες/Υπηρεσίες Δικηγόρου/Νομικού συμβούλου.

Ειδικώς, δε, ως προς την αξιοπιστία της για την εκτέλεση του επίμαχου έργου, όπως έχουμε επικαλεστεί και αποδείξει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, η δικηγορική μας εταιρεία διαθέτει εις βάθος επίγνωση των απαιτήσεων της κωδικοποίησης του δικαίου, αφού προσφάτως ανέλαβε και υλοποίησε πλήρως,

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

επιτυχώς και εγκαίρως το έργο «...», στο πλαίσιο σύμβασης παροχής υπηρεσιών, που συνήφθη μεταξύ αυτής και της ... (βλ. «...»), η οποία σημειωτέον δεν περιοριζόταν μόνο στη «διοικητική» κωδικοποίηση -όπως η υπό ανάθεση σύμβαση- , αλλά καταλάμβανε και την «νομοθετική» κωδικοποίηση του κανονιστικού πλαισίου των

Όπως, μάλιστα, αναφέρεται και στην υποβληθείσα τεχνική προσφορά μας, το έργο αυτό αποτελεί ίσως ένα από τα μεγαλύτερα σε όγκο και έκταση και πιο σύνθετα εγχειρήματα διοικητικής και νομοθετικής κωδικοποίησης, που έχουν λάβει χώρα σε εθνικό επίπεδο, το οποίο παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με την πολυπλοκότητα της υπό ανάθεση σύμβασης. Και τούτο διότι, το νομικό πλαίσιο που διέπει τη δράση και λειτουργία των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού αφενός είναι εκτενέστατο, αφετέρου, έχει υποστεί αλλεπάλληλες δομικές αλλαγές σε βάθος πολλών ετών, όπως ακριβώς και το δίκαιο που διέπει την Κοινωνική Ασφάλιση.

Εξάλλου, η προτεινόμενη από τη δικηγορική μας εταιρεία ομάδα έργου, μπορεί να μην περιλαμβάνει καθηγητή με έδρα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, αλλά στελεχώνεται από έγκριτους νομικούς με εξειδίκευση και πρακτική εμπειρία στον τομέα του Δημοσίου Δικαίου, αλλά και στην ειδικότερη νομική εργασία της κωδικοποίησης του δικαίου. Ως Υπεύθυνος, δε, έργου, έχει οριστεί ο κ. ..., που αποτελεί έναν έγκριτο και αναγνωρισμένο νομικό, με διδακτορικό δίπλωμα της Νομική Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στον ίδιο ακριβώς επιστημονικό κλάδο στον οποίο αφορά η υπό ανάθεση σύμβασης, ήτοι στο Δίκαιο της Κοινωνικής Ασφάλισης, με πλούσια εμπειρία στον συγκεκριμένο τομέα, όχι μόνον δικαστηριακή, αλλά και συμβουλευτική και με πολύτιμη ερευνητική εμπειρία σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, ο οποίος μάλιστα έχει συνεργαστεί επί μακρόν με ένα εκ των δύο μελών της προσφεύγουσας ένωσης νομικών προσώπων! Δοθέντος ότι για την ποιοτική υλοποίηση του υπό ανάθεση έργου απαιτείται, αφενός, βαθιά θεωρητική κατάρτιση και πρακτική γνώση στο πεδίο του Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης, αφετέρου, αποδεδειγμένη γνώση και εμπειρία των νομοπαρασκευαστικών διαδικασιών, της μεθοδολογίας και των νομοτεχνικών κανόνων της κωδικοποίησης αφεαυτής, η δικηγορική μας εταιρεία

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

συμπεριέλαβε στην Ομάδα Έργου δικηγόρους εγνωσμένου κύρους με βαθιά εμπειρία και επί των δύο τομέων. Από τα παραπάνω, συνεπώς, προκύπτει ότι η προσφορά της δικηγορικής μας εταιρείας παρέχει υψηλά εχέγγυα αξιοπιστίας ως προς την πλήρη, ορθή και σύμφωνη με τους όρους της διακήρυξης εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης, παρά τα όσα αορίστως και απαραδέκτως προβάλλει η προσφεύγουσα με την προδικαστική της προσφυγή. Αντιθέτως, με τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς, εάν δημιουργούνται εύλογες απορίες ως προς την αξιοπιστία εκτέλεσης της επίμαχης σύμβασης, αυτές δεν βαρύνουν την δική μας δικηγορική εταιρεία, αλλά την προσφεύγουσα ένωση, η οποία δεν διστάζει να υπονοήσει στην προδικαστική της προσφυγή (βλ. σελ. 8) «ούτε λίγο ούτε πολύ» ότι η επίμαχη σύμβαση είναι εκ προοιμίου «καταδικασμένη» να αποτύχει (!!!)

Περαιτέρω, ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ένωσης αναφορικά με τον προϋπολογισμό της υπό ανάθεση σύμβασης και το ύψος της οικονομικής μας προσφοράς, παραπέμπουμε προς αποφυγή άσκοπων επαναλήψεων σε όσα αναλυτικώς εκτέθηκαν στο πλαίσιο του προηγούμενου λόγου ακύρωσης. Τονίζεται, δε, για πολλοστή φορά ότι, σύμφωνα με όσα παγίως γίνονται δεκτά, ουδόλως δύναται μία οικονομική προσφορά να χαρακτηριστεί ως «ασυνήθιστα χαμηλή» εκ μόνου του λόγου ότι αποκλίνει από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, όπως αυτή αποτυπώνεται στην οικεία προκήρυξη, αφού η τελευταία υπόκειται εξ' ορισμού σε έκπτωση, στο πλαίσιο ενός δημόσιου διαγωνισμού.

Εξάλλου, η έκπτωση που προσέφερε η δικηγορική μας εταιρεία στην επίμαχη διαδικασία ανάθεσης είναι απολύτως συνήθης στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων συναφούς αντικειμένου. Χαρακτηριστικό στο πλαίσιο αυτό είναι η σύμβαση «Υποέργο 1: «...», Υποέργο 2: «...» και το Υποέργο 4: «...», της πράξης «...», του Ε.Π. «...» με κωδικό ΟΠΣ: ..., το οποίο έχει εκτελέσει η έτερη ανθυποψήφια ένωση «...».

Ειδικότερα, όπως προκύπτει και από την δημοσιευθείσα προκήρυξη (ΑΔΑ: ...), το συγκεκριμένο έργο είχε εκτιμώμενη αξία ύψους 410.189,01 ευρώ, άνευ του αναλογούντος ΦΠΑ, ενώ εν τέλει κατακυρώθηκε στην ως άνω ένωση έναντι συνολικού τιμήματος 253.994,88 ευρώ, άνευ του αναλογούντος ΦΠΑ, όπως

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προκύπτει από την υπ' αριθ. πρωτ. 18672/05.11.2014 κατακυρωτική απόφαση (ΑΔΑ: ...). Συνεπώς, η συγκεκριμένη ένωση προσέφερε, στο πλαίσιο ανάθεσης ενός συναφούς έργου κωδικοποίησης, έκπτωση ανώτερη από 38% και παρά ταύτα ουδέποτε ετέθη ζήτημα ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς.

Εξάλλου, όπως ήδη αναφέρθηκε, η δικηγορική μας εταιρεία ανέλαβε όλως προσφάτως την εκτέλεση της σύμβασης «...», στο πλαίσιο σύμβασης παροχής υπηρεσιών, που συνήφθη μεταξύ αυτής και της Όπως, δε, προκύπτει και από την από 11.07.2018 σύμβαση παροχής υπηρεσιών (Σχ. 2), η επίμαχη σύμβαση είχε, βάσει της δημοσιευθείσας διακήρυξης εκτιμώμενη αξία 299.990,00 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), ενώ εν τέλει κατακυρώθηκε στην ένωση νομικών προσώπων «...», έναντι τιμήματος 134.416,00 ευρώ. Η σύμβαση, δε, αυτή εκτελέστηκε πλήρως, επιτυχώς και εμπροθέσμως, όπως προκύπτει και από την υπ' αριθ. πρωτ. 629/10.08.2020 απόφαση του ...για την έγκριση του 8^{ου} πρακτικού της 7^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παραλαβής, που αφορά στην οριστική παραλαβή της Φάσης Δ' του έργου και την έγκριση του συνόλου του Έργου (Σχ. 3).

Εξάλλου, από μία απλή επισκόπηση της συναφούς νομολογίας προκύπτει ότι ένα άτυπο όριο έκπτωσης, πάνω από το οποίο θεωρείται επί της αρχής ότι εγείρονται ενδείξεις για τη διερεύνηση ύπαρξης «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» είναι το όριο του 50%, ενώ υπάρχουν πολυάριθμες αποφάσεις, με τις οποίες έχει γίνει δεκτό ότι εκπτώσεις που αγγίζουν ακόμη και ποσοστό 60% και 70% δεν είναι «ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές», ενόψει του ειδικότερου συμβατικού αντικειμένου.

Η προσφεύγουσα, δε, εταιρεία ουδόλως επικαλείται κάποιο συγκεκριμένο και από οικονομικό στοιχείο ως προς το αντικείμενο της επίμαχης σύμβασης ή τις κρατούσες στην οικεία αγορά συνθήκες, προκειμένου να αποδείξει ότι η πρότασή μας για την εκτέλεση του επίμαχου έργου έναντι συνολικού τιμήματος 334.800,00 ευρώ δεν παρέχει επαρκή εχέγγυα αξιοπιστίας. Και τούτο, την ίδια ώρα που η ίδια η προσφεύγουσα στην τεχνική της προσφορά δηλώνει ότι έχει εκτελέσει το έργο «...» έναντι αντιτίμου μόλις 134.950,00 ευρώ!!!

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Δηλαδή, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι κατάφερε να εκτελέσει ένα έργο με αντικείμενο την κωδικοποίηση των διατάξεων όλης της εργατικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των κανονιστικών πράξεων, με έναν προϋπολογισμό περίπου 50% μικρότερο έναντι της προσφερόμενης από εμάς τιμής στο πλαίσιο της υπό ανάθεση σύμβασης, ενώ ταυτόχρονα ψέγει την εταιρεία μας ότι τάχα η προσφερόμενη από εμάς τιμή, που αγγίζει το συνολικό τίμημα των 334.800,00 ευρώ είναι «ασυνήθιστα χαμηλή» και δήθεν νοθεύει τον υγιή ανταγωνισμό!

Σε κάθε περίπτωση, η προσφεύγουσα εταιρεία προδήλως αβάσιμα και εσφαλμένα αντιπαραβάλλει (βλ. δεύτερο λόγο, σημείο 1 της προδικαστικής προσφυγής) την υπό ανάθεση σύμβαση με την σύμβαση για την «...», επιχειρώντας να προκαλέσει σύγχυση. Και τούτο διότι, κατ' αρχάς, η σύμβαση αυτή ουδεμία σχέση έχει με την υπό ανάθεση σύμβαση ως προς το εύρος του φυσικού αντικειμένου και τις απαιτήσεις αυτού, γεγονός το οποίο προκύπτει από την απλή αντιπαραβολή της εκτιμώμενης αξίας των δύο συμβάσεων.

Περαιτέρω, όμως, διότι, όπως προκύπτει και από την διακήρυξη, επί τη βάση της οποίας διενεργείται ο παρών διαγωνισμός (βλ. Παράρτημα Ι, όρο 1.2.2), για την υλοποίηση της υπό ανάθεση σύμβασης «αφετηρία θα αποτελέσει το υπάρχον προσχέδιο διοικητικής κωδικοποίησης του έτους 2015 (έργο «...» με δικαιούχο την ...), η οποία καλύπτει έως και τον ν. 4337/2015 επιλεγμένες διατάξεις του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης και επιλεγμένους φορείς κοινωνικής ασφάλισης (εφεξής καλούμενη «Κωδικοποίηση 2015»).

Δηλαδή, η προσφεύγουσα το μόνο συγκριτικό στοιχείο που έχει να εισφέρει ενώπιον της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. προς επίρρωση των ισχυρισμών της είναι το οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης, βάσει της οποίας κωδικοποιήθηκε το συντριπτικό μέρος της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας από συστάσεως του Ελληνικού Κράτους έως και σήμερα. Η σύμβαση, όμως, αυτή ουδεμία σχέση έχει, ως προς το εύρος του φυσικού και, συνακόλουθα, του οικονομικού αντικειμένου, με την υπό ανάθεση σύμβαση, δεδομένου ότι η σκοπούμενη με αυτή κωδικοποίηση θα έχει ως αφετηρία της την προηγούμενη κωδικοποίηση του 2015, ενσωματώνοντας τις αλλαγές που επήλθαν στα επόμενα 7 μόλις έτη, ήτοι από το έτος 2015 έως και σήμερα.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Περαιτέρω, αλυσιτελώς, αορίστως και απαραδέκτως, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν παρείχε στοιχεία ως προς τον προϋπολογισμό της υπό ανάθεση σύμβασης και την τεκμηρίωσή του (βλ. σημείο 2 της προδικαστικής προσφυγής). Ο συγκεκριμένος ισχυρισμός παρίσταται πολλαπλώς απορριπτέος για τους εξής λόγους:

(α) Κατ' αρχάς, ο συγκεκριμένος ισχυρισμός είναι πρόδηλο ότι στρέφεται ανεπικαίρως κατά της οικείας διακήρυξης, αφού επί της ουσίας αμφισβητεί την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, όπως αυτή αποτυπώθηκε στα έγγραφα της σύμβασης.

(β) Εξάλλου, ο συγκεκριμένος ισχυρισμός προβάλλεται αλυσιτελώς και άνευ εννόμου συμφέροντος, καθώς ουδεμία πλημμέλεια προσάπτεται ως προς το στάδιο της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, στο πλαίσιο του επίμαχου διαγωνισμού.

(γ) Επίσης, ο συγκεκριμένος ισχυρισμός προβάλλεται αλυσιτελώς και άνευ εννόμου συμφέροντος, καθώς η προσφεύγουσα εταιρεία ουδόλως εξειδικεύει ποια είναι η βλάβη της από την επικαλούμενη δήθεν παράλειψη της αναθέτουσας αρχής.

(δ) Η προσφεύγουσα ένωση, άλλωστε, αποτελείται από μία δικηγορική εταιρεία με μακρά πορεία στην παροχή νομικών υπηρεσιών, μπορούσε ευχερώς να παραθέσει συγκεκριμένους και ορισμένους υπολογισμούς του ευλόγου κόστους για την υλοποίηση της σύμβασης, πράγμα το οποίο ουδόλως έπραξε. Συνεπώς, η επικαλούμενη έλλειψη (και αληθής υποτιθέμενη, γεγονός το οποίο κατηγορηματικά αρνούμαστε), ουδεμία βλάβη συνεπάγεται για την προσφεύγουσα ένωση.

(ε) Σε κάθε περίπτωση, δε, ο συγκεκριμένος ισχυρισμός παρίσταται προδήλως αβάσιμος και εσφαλμένος, καθώς, ενόψει ότι η σύμβαση χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο ακριβής προϋπολογισμός και τα στοιχεία αυτού αποτυπώνονται στα στοιχεία της ενταγμένης Πράξης με τίτλο: «...» του Ε.Π. «...»

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

με MIS ...», τα οποία μνημονεύονται στην οικεία διακήρυξη και είναι ελεύθερως προσβάσιμα σε οιονδήποτε ενδιαφερόμενο.

Περαιτέρω, προδήλως απαράδεκτες, αβάσιμες, αόριστες και ανεπίδεκτες εκτίμησης παρίστανται και οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας ένωσης, ως προς την κοστολόγηση του προσφερόμενου ανθρωποχρόνου από την δικηγορική μας εταιρεία (βλ. σημεία 3-9 του δεύτερου λόγου της προδικαστικής προσφυγής).

Ειδικότερα:

(α) Κατ' αρχάς, από κανέναν όρο της διακήρυξης δεν προκύπτει ότι η δικηγορική μας εταιρεία όφειλε να αναλύσει την οικονομική της προσφορά, βάσει του προσφερόμενου ανθρωποχρόνου. Αντιθέτως, όπως προκύπτει ρητώς, σαφώς και κατηγορηματικώς από τον όρο 2.4.4 της διακήρυξης και το οικείο υπόδειγμα του Παραρτήματος VI της διακήρυξης, η οικονομική προσφορά όφειλε να δηλώνει το συνολικό κόστος ανά παραδοτέο. Αυτό ακριβώς έπραξε η δικηγορική μας εταιρεία και, συνεπώς, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το παραδεκτό της οικονομικής μας προσφοράς, καθώς αυτό θα ισοδυναμούσε με την αξιολόγηση της προσφοράς μας με βάση απαιτήσεις μη προβλεπόμενες από την οικεία διακήρυξη κατά παράβαση των γενικών αρχών του ενωσιακού δικαίου.

(β) Εξάλλου, αορίστως, αβασίμως και εσφαλμένως η προσφεύγουσα ένωση υπολαμβάνει ότι τα μέλη της ομάδας έργου της εταιρεία μας συνδέονται με την εταιρεία μας με σχέση αποκλειστικής συνεργασίας και έμμισθης εντολής.

Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, εάν εξαιρεθούν ο κ. και ο κ., που αποτελούν εταίρους της δικηγορικής μας εταιρείας, τα λοιπά μέλη της ομάδας έργου (και ειδικότερα, αυτά που έχουν την ιδιότητα του νομικού) αποτελούν εξωτερικούς συνεργάτες, οι οποίοι έχουν την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία.

Από κανέναν, δε, όρο της οικείας διακήρυξης δεν προκύπτει ότι τα μέλη της ομάδας έργου όφειλαν να συνδέονται με την δικηγορική μας εταιρεία με σχέση αποκλειστικότητας. Αντιθέτως, μάλιστα, η διακήρυξη προέβλεπε ρητώς, σαφώς και κατηγορηματικώς ότι σε αυτή μπορούν να συμμετέχουν εξωτερικοί μας

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

συνεργάτες. Τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα πρέπει να απορριφθούν, καθότι ερείδονται επί υποθετικών και εσφαλμένων παραδοχών.

(γ) Ομοίως, αορίστως, αβασίμως και εσφαλμένως η προσφεύγουσα ένωση υποστηρίζει ότι από την οικονομική μας προσφορά δεν καλύπτεται η «προτεινόμενη ωριαία τιμή χρονοχρέωσης του Δικηγορικού Συλλόγου (80 Ευρώ/ώρα)». Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, από κανέναν όρο της επίμαχης διακήρυξης δεν προκύπτει ότι οι οικονομικοί φορείς όφειλαν να λάβουν ως βάση υπολογισμού της οικονομικής τους προσφοράς για την ανάληψη της συγκεκριμένης σύμβασης την προτεινόμενη αυτή χρονοχρέωση.

Εξάλλου, από καμία διάταξη νόμου δεν προκύπτει ότι η προτεινόμενη αυτή χρονοχρέωση είναι δεσμευτική, ενώ και η ίδια η προσφεύγουσα ουδόλως διαμόρφωσε την οικονομική της προσφορά βάσει αυτής, αφού, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, με έναν πρόχειρο υπολογισμό προκύπτει ότι για 50,8 ανθρωπομήνες που προσφέρει το κόστος θα ανερχόταν τουλάχιστον σε 650.240,00 ευρώ και θα υπερέβαινε προδήλως την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης.

(δ) Επίσης, πολλαπλώς απορριπτέος ως αόριστος, αβάσιμος και εσφαλμένος παρίσταται και ο ισχυρισμός ότι ο μέσος όρος του κόστους ανά ανθρωπομήνα της οικονομικής μας προσφοράς ανέρχεται σε 2.177,41 ευρώ, καθώς επίσης ο ισχυρισμός ότι οι εξωτερικοί μας συνεργάτες συνδέονται με την εταιρεία μας με σχέση έμμισθης εντολής, ενώ το ποσό της οικονομικής μας προσφοράς δεν επαρκεί για την κάλυψη του ελάχιστου ορίου των αποδοχών δικηγόρου με έμμισθη εντολή, βάσει του Κώδικα Δικηγόρων. Ειδικότερα:

αα) Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. σημείο β') από κανένα σημείο της διακήρυξης δεν προκύπτει ότι τα μέλη της ομάδας έργου όφειλαν να συνδέονται με τον υποψήφιο ανάδοχο με οιαδήποτε σχέση απασχόλησης και, ιδίως με σχέση έμμισθης εντολής. Τούτο, μάλιστα, δεν προκύπτει από κανένα σημείο της προσφοράς της δικηγορικής μας εταιρείας, ενώ όπως ήδη αναφέρεται ανωτέρω, τα μέλη της δικηγορικής μας εταιρείας, που έχουν την ιδιότητα του νομικού, αποτελούν εξωτερικούς συνεργάτες, ήτοι ελεύθερους επαγγελματίες.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

αβ) Εξάλλου, η προσφεύγουσα ένωση, αφήνοντας να νοηθεί ότι για κάθε μέλος της ομάδας έργου αντιστοιχεί κατά μέσο όρο ποσό 2.177,41 ευρώ, επί της ουσίας παραγνωρίζει κατά τρόπο πρόδηλο ότι δεν έχουν όλα τα μέλη της ομάδας έργου τα ίδια προσόντα και τον ίδιο ρόλο στην ομάδα έργου. Η προσφεύγουσα ένωση με τον υποτιθέμενο αυτόν ισχυρισμό της ουσιαστικά «τσουβαλιάζει» άτομα με διαφορετικά προσόντα, εμπειρία και ρόλο στο έργο, θέτοντας το ίδιο ποσό αυθαίρετα τόσο για τον Υπεύθυνο Έργου, όσο και για την υπεύθυνη διοικητικής υποστήριξης!!!.

Όλως ενδεικτικώς, αναφέρεται ότι μεταξύ των 14 μελών της ομάδας έργου, ένα από τα στελέχη δεν είναι καν νομικός. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για την κα ..., η οποία πρόκειται να απασχοληθεί στο έργο αναλαμβάνοντας τον ρόλο της διοικητικής υποστήριξης. Κατά τα λεγόμενα, δε, της προσφεύγουσας ένωσης το συγκεκριμένο μέλος της ομάδας έργου πρόκειται να λάβει δήθεν 2.177,41 ευρώ το μήνα, πράγμα το οποίο αντίκειται προδήλως στην κοινή πείρα και λογική.

Εξάλλου, και για τους νομικούς που συμμετέχουν στην προτεινόμενη ομάδα έργου δεν νοείται ότι θα λάβουν όλοι την ίδια αμοιβή, αφού δεν είναι όλοι δικηγόροι παρ' Αρείω Πάγω (ούτε όφειλαν να είναι βάσει των όρων της διακήρυξης) και δεν έχουν όλοι τα ίδια προσόντα και εμπειρία και τον ίδιο ρόλο στην εκτέλεση της επίμαχης σύμβασης.

Άλλα προσόντα, εμπειρία και ρόλο διαθέτει ο Υπεύθυνος Έργου, δηλαδή ο κ., που διαθέτει διδακτορικό δίπλωμα, αλλά και σπουδαία εμπειρία και εξειδίκευση στον κλάδο της Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλα οι εμπειρογνώμονες και τα απλά στελέχη που συμμετέχουν στην ομάδα έργου. Ομοίως, άλλα προσόντα και εμπειρία διαθέτουν οι εμπειρογνώμονες της ομάδας έργου, όπως ο επικεφαλής της δικηγορικής μας εταιρείας, και άλλα τα απλά στελέχη.

αγ) Σε κάθε, δε, περίπτωση προδήλως άστοχος, αβάσιμος και εσφαλμένος παρίσταται και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ένωσης ότι δήθεν ο Κώδικας Δικηγόρων ορίζει ως ελάχιστο όριο αμοιβής για την έμμισθη εντολή δικηγόρου το ποσό των 1.909,00 ευρώ, το οποίο δήθεν δεν καλύπτεται από την οικονομική μας προσφορά.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Ο συγκεκριμένος ισχυρισμός βασίζεται σε εσφαλμένη πραγματική προϋπόθεση, αφού υπολαμβάνει ότι τα μέλη της ομάδας έργου συνδέονται με την δικηγορική μας εταιρεία με σχέση έμμισθης εντολής, πράγμα το οποίο δεν προκύπτει, όπως ήδη αναφέρθηκε, από κανένα σημείο της προσφοράς μας.

Περαιτέρω, ο ισχυρισμός αυτός βασίζεται στην προδήλως εσφαλμένη νομική προϋπόθεση ότι ο Κώδικας Δικηγόρων, ήτοι ο ν. 4194/2013 (Α' 208), προβλέπει κατώτατο όριο αποδοχών για τον δικηγόρο που απασχολείται με έμμισθη εντολή, ενώ το άρθρο 44 του Κώδικα Δικηγόρων προβλέπει τέτοιο όριο μονάχα για τους απασχολούμενους στο Δημόσιο με σχέση έμμισθης εντολής δικηγόρους, ενώ ως προς τον ιδιωτικό τομέα ορίζει στην παρ. 1 ρητώς και σαφώς ότι «Ο δικηγόρος για τις παρεχόμενες με έμμισθη εντολή υπηρεσίες του αμείβεται με πάγιες μηνιαίες αποδοχές που καθορίζονται με ελεύθερη συμφωνία με τον εντολέα του {...}».

Τέλος, ο ισχυρισμός αυτός βασίζεται ομοίως στην προδήλως εσφαλμένη προϋπόθεση ότι όλοι οι εξωτερικοί μας συνεργάτες είναι δικηγόροι παρ' Αρείω Πάγω, γεγονός το οποίο δεν συντρέχει σε καμία περίπτωση, όπως προκύπτει από μία απλή επισκόπηση της προσφοράς μας, κατά τα ανωτέρω. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και εάν ήθελε υποθεθεί ότι ο ανωτέρω ισχυρισμός παρίσταται βάσιμος, η οικονομική μας προσφορά για τους εμπειρογνώμονες-στελέχη Δικηγόρου Παρ' Αρείω Πάγω είναι ανωτέρη του ως άνω ποσού ανά ανθρωπομήνα.

Επιπροσθέτως, αβασίμως η προσφεύγουσα ένωση επικαλείται στοιχεία που άπτονται της κοστολόγησης της δικής του οικονομικής προσφοράς, όπως και της έτερης ανθυποψήφιας ένωσης (δηλαδή τον μέσο όρο του κόστους ανά ανθρωπομήνα). Και τούτο το μεν διότι τα στοιχεία αυτά, αναφερόμενα ομοίως στον μέσο όρο του κόστους ανά ανθρωπομήνα, παρίστανται προδήλως απρόσφορα και αόριστα, κατά τα προαναφερόμενα (βλ. υπό αβ'), το δε διότι κατά πάγια νομολογία, για την αξιολόγηση μίας προσφοράς ως «ασυνήθιστα χαμηλής» δεν λαμβάνονται υπόψη στοιχεία κοστολόγησης της προσφοράς του ίδιου του παραπονούμενου, αφού αυτά ανάγονται στην δική του επιχειρηματική

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

πρωτοβουλία και βούληση, αλλά μονάχα στοιχεία της πληττόμενης οικονομικής προσφοράς.

(δ) Εν πάση περιπτώσει, αορίστως, αβασίμως και εσφαλμένως η προσφεύγουσα ένωση υποστηρίζει ότι τάχα το κόστος που έχει δηλωθεί στην οικονομική μας προσφορά ως προς τα παραδοτέα Α2-Α6 εγείρει δήθεν υπόνοιες «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς».

Από τον όρο 5.1 της διακήρυξης, σε συνδυασμό με τον υπόδειγμα του Παραρτήματος VI προκύπτει ότι οι οικονομικοί φορείς καλούνταν να παραθέσουν αναλυτική κατά παραδοτέο κοστολόγηση, προκειμένου να καθοριστούν οι επιμέρους τμηματικές πληρωμές της σύμβασης. Όφειλαν, δε, με την οικονομική τους προσφορά να διαλέξουν τον τρόπο της τμηματικής πληρωμής. Ένας, δε, εκ των δύο εναλλακτικών τρόπων τμηματικής πληρωμής ήταν «με τμηματική εξόφληση 15% για το παραδοτέο Α.1, 60% για τα παραδοτέα Α.2, Α.3, Α.4, Α.5, Α.6 και 25% για το παραδοτέο Α.7».

Αυτόν ακριβώς τον τρόπο πληρωμής επέλεξε η δικηγορική μας εταιρεία με αποτέλεσμα τα παραδοτέα Α2-Α6 να αντιστοιχούν επακριβώς στο 60% της συνολικά προσφερόμενης αμοιβής ($32.400,00 \text{ ευρώ} \times 5 \text{ παραδοτέα} = 162.000,00 \text{ ευρώ} = 60\% \times 270.000,00$). Αυτό οφείλαμε να κάνουμε βάσει των όρων της διακήρυξης και αυτό κάναμε. Καμία, δε, πλημμέλεια δεν υπάρχει στην οικονομική μας προσφορά.

Ούτε μπορεί να τεθεί ζήτημα «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» για λόγους που ανάγονται στον τρόπο τμηματικής καταβολής του συνολικού ανταλλάγματος, αφού αυτό εν πάση περιπτώσει ουδεμία σχέση έχει με τη διαμόρφωση της συνολικής προσφοράς εκ μέρους των υποψηφίων, αλλά αποκλειστικά και μόνον με τις επιμέρους καταβολές που θα γίνουν από την αναθέτουσα αρχή προς τον ανάδοχο της σύμβασης.

Από το σύνολο, συνεπώς, των ανωτέρω προκύπτει αναμφίβολα ότι ουδεμία ένδειξη υφίσταται εν προκειμένω ότι η οικονομική προσφορά της εταιρείας μας παρίσταται «ασυνήθιστα χαμηλή». Άπαντες, δε, οι ισχυρισμοί της

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προσφεύγουσας ένωσης παρίστανται προδήλως αόριστοι, απαράδεκτοι και αβάσιμοι, αλλά και παντελώς απρόσφοροι να οδηγήσουν σε αντίθετο συμπέρασμα. Επομένως, και ο δεύτερος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου της προδικαστικής προσφυγής:

Από το άρθρο 18 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης {...}».

Εξάλλου, σύμφωνα με τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει, τόσο την αναθέτουσα αρχή, (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007, 19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους.

Επί τη βάση δε του κανονιστικού χαρακτήρα της διακήρυξης σε συνδυασμό με τις ως άνω γενικές αρχές, που κατοχυρώνονται ρητώς στο άρθρο 18 του ν. 4412/2016, και ιδίως την αρχή της διαφάνειας, γίνεται δεκτό ότι όλοι οι όροι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως οφείλουν να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός έλεγχος αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ. υπόθεση C-496/1999 CAS *Succhi di Frutta SpA*).

Επιπροσθέτως, γίνεται δεκτό, αφενός ότι η αναθέτουσα αρχή δεν δύναται να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε με την προκήρυξη του

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

διαγωνισμού, αφετέρου ότι δεν δύναται να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ. C-278 C 278/2014, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 28 και C-6/2005, Medipac-Καζαντζίδης, EU:C:2007:337, σκ. 54).

Τέλος, γίνεται αποδεκτό ότι τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζόμενων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών. Και τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970, Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987, ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

Αντιθέτως, εκ των υστέρων και κατά την αξιολόγηση το πρώτον ερμηνεία της διακήρυξης με τρόπο, ώστε να εισάγονται όροι αποκλεισμού και υποχρεώσεις των προσφερόντων, οι οποίες δεν προέκυπταν με σαφήνεια από την ίδια τη διακήρυξη δεν μπορούν να έχουν ως έννομη συνέπεια τον αποκλεισμό του διαγωνιζόμενου (πρβλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 237/2017).

Στην προκείμενη περίπτωση, η προσφεύγουσα ένωση με τον τρίτο λόγο της προδικαστικής της προσφυγής υποστηρίζει ότι η προσφορά της δικηγορικής μας εταιρείας όφειλε να απορριφθεί, διότι τάχα ο προσφερόμενος ανθρωποχρόνος 8 εκ των στελεχών της ομάδας έργου (7 και 10 ανθρωπομήνες κατά περίπτωση) αντιστοιχεί τάχα σε πλήρη απασχόληση στο επίμαχο έργο, ενώ από τα βιογραφικά που προσκομίστηκαν προκύπτει δήθεν ότι τα συγκεκριμένα στελέχη θα απασχολούνται ταυτοχρόνως και σε άλλα έργα πράγμα το οποίο είναι κατά την άποψη της προσφεύγουσας αδύνατο.

Ο συγκεκριμένος, όμως, λόγος πρέπει να απορριφθεί, κατ' αρχάς, ως προδήλως απαράδεκτος, αφού, εν πάση περιπτώσει, όπως η ίδια αναφέρει στην προδικαστική της προσφυγή, ο προσφερόμενος ανθρωποχρόνος των στελεχών της ομάδας έργου δηλώθηκε και αξιολογήθηκε στο πλαίσιο της τεχνικής προσφοράς. Συνεπώς, ανεπικαίρως και απαραδέκτως η προσφεύγουσα ένωση

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προβάλλει τον ισχυρισμό αυτόν στο στάδιο της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, αφού οι τεχνικές προσφορές αξιολογήθηκαν σε προηγούμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, το οποίο εγκρίθηκε με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατά της οποίας ουδείς οικονομικός φορέας στράφηκε εμπροθέσμως.

Εξάλλου, με τον συγκεκριμένο λόγο, η προσφεύγουσα ένωση ουδόλως προσάπτει κάποια πλημμέλεια της οικονομικής προσφοράς ή των δικαιολογητικών κατακύρωσης της δικηγορικής μας εταιρείας, συνομολογώντας - εμμέσως πλην σαφώς - ότι τα δικαιολογητικά που καταθέσαμε ήταν πλήρη και σύμφωνα με τους όρους της επίμαχης διακήρυξης. Με αυτά, δε, αποδείξαμε περίτρανα ότι διαθέτουμε, τόσο κατ' αριθμό, όσο και κατά τα προσόντα, την ζητούμενη από την οικεία διακήρυξη ομάδα έργου. Συνεπώς, και υπό το πρίσμα αυτό ο συγκεκριμένος λόγος της προδικαστικής προσφυγής παρίσταται προδήλως απαράδεκτος και προβαλλόμενος άνευ εννόμου συμφέροντος.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο συγκεκριμένος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμος και προσχηματικός, αφού στηρίζεται σε εσφαλμένη προϋπόθεση, πλάνη περί τα πράγματα και λογικό σφάλμα. Ειδικότερα:

(α) Κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα ένωση υπολαμβάνει εσφαλμένως ότι ένας ανθρωπομήνας απασχόλησης στην επίμαχη σύμβαση σημαίνει ανελλιπή και επί «εικοσιτετράωρου βάσεως» αποκλειστική απασχόληση, πράγμα το οποίο ουδόλως προκύπτει από την οικεία διακήρυξη και έρχεται σε πρόδηλη αντίφαση με την κοινή πείρα και λογική.

(β) Η οικεία, όμως, διακήρυξη ουδόλως προβλέπει ανώτατο όριο ανθρωπομηνών ανά στέλεχος, ούτε θέτει κάποιον άλλο περιορισμό ως προς τον χρόνο ημερήσιας ή εβδομαδιαίας ή μηνιαίας απασχόληση των στελεχών στο έργο. Και εν γένει, ουδόλως, περιλαμβάνει κάποιον ορισμό της έννοιας του ανθρωπομήνα.

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

(γ) Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, ένας ανθρωπομήνας ισούται με τις ημέρες και ώρες κανονικής απασχόλησης ενός στελέχους. Τούτο, ωστόσο, δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι ένα συγκεκριμένο στέλεχος της ομάδας έργου δεν δύναται σε χρονικό διάστημα ενός ημερολογιακού μήνα να απασχοληθεί, είτε στο ίδιο, είτε σε άλλα έργα, είτε αυτοτελώς ανεξάρτητος επαγγελματίας για περισσότερο από έναν ανθρωπομήνα, δηλαδή για περισσότερες ημέρες ή ώρες, εφόσον βέβαια πληρούνται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

(ε) Πολλώ, δε, μάλλον όταν πρόκειται για ελεύθερο επαγγελματία, για τον οποίο δεν εφαρμόζονται οι χρονικοί περιορισμοί που ισχύουν για τους μισθωτούς με σχέση εξαρτημένης εργασίας, αλλά καθορίζει ο ίδιος ελευθέρως το χρονικό πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας (!!!).

(στ) Υπό την έννοια, συνεπώς, αυτή ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ένωσης ότι ένας ελεύθερος επαγγελματίας που συμμετέχει σε ένα έργο ως εξωτερικός συνεργάτης, δηλώνοντας ότι θα απασχοληθεί σε αυτό για έναν ανθρωπομήνα, δεν μπορεί για έναν ολόκληρο ημερολογιακό μήνα να απασχοληθεί σε οιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, στηρίζεται προδήλως σε εσφαλμένη νομική και πραγματική προϋπόθεση και σε σύγχυση της έννοιας του ανθρωπομήνα με τον ημερολογιακό μήνα. Έρχεται, δε, σε πρόδηλη αντίθεση με την κοινή πείρα και λογική, όπως και ο ισχυρισμός περί δήθεν «αναστολής του δικηγορικού επαγγέλματος», ο οποίος προβάλλεται προσχηματικώς και χάριν δημιουργίας εντυπώσεων.

(ζ) Πέραν, όμως, των ανωτέρω, εξίσου αναληθής, αόριστος και εσφαλμένος παρίσταται και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι τα επικαλούμενα στελέχη της ομάδας έργου της δικηγορικής μας εταιρείας έχουν αναλάβει ανειλημμένες υποχρεώσεις καθ' όλη τη διάρκεια της υπό ανάθεση σύμβασης.

(η) Ειδικότερα, όπως προκύπτει και από το υπόδειγμα που περιελήφθη στο Παράρτημα Ιν της οικείας διακήρυξης (βλ. υπόδειγμα ΙΙΙ), το βιογραφικό σημείωμα για τα μέλη της ομάδας έργου, στο σημείο που αφορά στην επαγγελματική εμπειρία και συγκεκριμένα στο πεδίο «απασχόληση» είχε δύο αυτοτελείς και παντελώς ανεξάρτητες μεταξύ τους στήλες, η μία εκ των οποίων

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

ζητούσε να δηλωθεί η «Περίοδος (από - έως)» του ίδιου του έργου, στο οποίο απασχολήθηκε το συγκεκριμένο μέλος, ενώ η άλλη ζητούσε «διάρκεια απασχόλησης σε έτη» του συγκεκριμένου μέλους στο συγκεκριμένο έργο.

(θ) Όπως, δε, προκύπτει από την απλή επισκόπηση των βιογραφικών σημειωμάτων που προσκομίστηκαν ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, από κανένα σημείο αυτών δεν προκύπτει ότι τα συγκεκριμένα στελέχη υποχρεούνται να απασχοληθούν σε οιοδήποτε έργο στο μέλλον και δη για συγκεκριμένο χρόνο. Αντιθέτως, αυτό που προκύπτει είναι ότι τα συγκεκριμένα έργα, στα οποία απασχολήθηκαν είναι σε εξέλιξη.

(ι) Συγκεκριμένα, τούτο προκύπτει ρητώς και σαφώς από το γεγονός ότι, ναι μεν στην πρώτη στήλη («Περίοδος (από - έως)») έχει δηλωθεί ότι η συμβατική διάρκεια κάποιων από τα επικαλούμενα έργα είναι εν εξελίξει, πλην όμως στην επόμενη στήλη (διάρκεια απασχόλησης σε έτη) έχει δηλωθεί ο χρόνος που έχει απασχοληθεί το συγκεκριμένο μέλος της ομάδας έργου στα έργα αυτά, ο οποίος, όμως, ούτε συμπίπτει χρονικώς με την συνολική διάρκεια του έργου, ούτε υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το συμβατικό χρονικό διάστημα που έχει ήδη παρέλθει.

(ια) Επί παραδείγματι, στο βιογραφικό σημείωμα του κ. ... (εταίρου της δικηγορικής μας εταιρείας), που επικαλείται η προσφεύγουσα, έχει δηλωθεί ότι αυτός έχει απασχοληθεί στο έργο «...». Και ναι μεν στην πρώτη στήλη («Περίοδος (από - έως)») του σχετικού πίνακα έχει δηλωθεί ότι η συμβατική διάρκεια του επίμαχου έργου είναι από 10.09.2018 έως 31.12.2023, πλην όμως αυτό δεν σημαίνει ότι ο κ. ... πρόκειται να απασχοληθεί στο επίμαχο έργο έως τις 31.12.2023 και δη υπό όρους εικοσιτετράωρης παροχής νομικών υπηρεσιών, όπως παντελώς εσφαλμένα υπονοεί η προσφεύγουσα.

(ιβ) Αντιθέτως, στην επόμενη στήλη του ίδιου πίνακα στήλη (διάρκεια απασχόλησης σε έτη), στην οποία έχει δηλωθεί ο χρόνος που έχει απασχοληθεί το συγκεκριμένο μέλος της ομάδας έργου στο συγκεκριμένο έργο αναγράφεται ρητώς, σαφώς και κατηγορηματικώς απασχόληση 0,5 ετών, δηλαδή έξι μηνών, η οποία είναι καταφανώς μικρότερη, όχι μόνον από τη συνολική διάρκεια του

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

επίμαχου έτους, αλλά και από τον συμβατικό χρόνο που έχει διανυθεί έως και σήμερα (ήτοι από τις 10.09.2018 έως τον χρόνο υποβολής της επίμαχης προσφοράς της δικηγορικής μας εταιρείας).

Από τα παραπάνω, συνεπώς, προκύπτει ότι καμία πλημμέλεια δεν έχει εμφιλοχωρήσει στην προσφορά της δικηγορικής μας εταιρείας παρά τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα. Η εταιρεία μας έχει αποδείξει προσηκόντως ότι διαθέτει την ομάδα έργου που ζητείτο από τη διακήρυξη, ενώ έχει δεσμευτεί διά της προσφοράς της να παράσχει τα συγκεκριμένα στελέχη για τον δηλωθέντα ανθρωποχρόνο για την υλοποίηση της επίμαχης σύμβασης.

Εν πάση, δε, περιπτώσει, δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι ο χρόνος της υπογραφής της επίμαχης σύμβασης είναι στο σημείο αυτό άδηλος, με αποτέλεσμα οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ένωσης να παρίστανται προδήλως υποθετικοί. Για τον λόγο, άλλωστε, αυτόν η ίδια η διακήρυξη προβλέπει ρητώς, σαφώς και κατηγορηματικώς ότι «Αν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου προκύψει ανάγκη αντικατάστασης οποιουδήποτε στελέχους, αυτή μπορεί να γίνει μόνο με στέλεχος τουλάχιστον των ιδίων προσόντων, μετά από τεκμηριωμένο αίτημα του αναδόχου και σύμφωνη γνώμη της αναθέτουσας αρχής».

Αφής στιγμής, συνεπώς, η εταιρεία μας έχει δεσμευτεί να προσφέρει για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης συγκεκριμένα στελέχη, με συγκεκριμένα προσόντα και για συγκεκριμένο ανθρωποχρόνο (ενώ και τα συγκεκριμένα στελέχη έχουν αποδεχθεί εγγράφως και προσηκόντως, βάσει των όρων της διακήρυξης, την απασχόλησή τους στο έργο), οι όροι απασχόλησης των στελεχών αυτών στο επίμαχο έργο ανάγονται στην επιχειρηματική πρωτοβουλία της δικηγορικής μας εταιρείας, αλλά και στην επιχειρηματική πρωτοβουλία των εξωτερικών συνεργατών μας και ουδόλως μπορούν να αποτελέσουν πρόσχημα για τον αποκλεισμό της από την επίμαχη διαδικασία ανάθεσης.

Αορίστως, δε, και αβασίμως η προσφεύγουσα ένωση προβάλλει ότι τα συγκεκριμένα στελέχη που αποτελούν εξωτερικούς συνεργάτες της εταιρείας μας διατηρούν δικηγορικά γραφεία. Το αυτό ισχύει για κάθε επαγγελματία δικηγόρο,

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προφανώς και για την προσφεύγουσα, εκτός και εάν υπολαμβάνει ότι εάν της ανατίθετο η επίμαχη σύμβαση θα προέβαινε σε αναστολή της λειτουργίας της κατά τα λοιπά και ότι θα έπαυε να προσφέρει υπηρεσίες προς τους πελάτες της, ιδιώτες και μη!

Περαιτέρω, παντελώς προσχηματικός και αόριστος παρίσταται ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η εμπειρία των μελών της ομάδας έργου εντάσσεται σε έργα που έχουν αναληφθεί από άλλον ανάδοχο. Η οικεία διακήρυξη ουδόλως απαιτούσε η επαγγελματική εμπειρία των μελών της ομάδας έργου να έχει αποκτηθεί στο πλαίσιο έργων, που έχουν αναληφθεί από τα ίδια τα μέλη της ομάδας έργου ως αναδόχων.

Ομοίως, παντελώς προσχηματικός και αόριστος παρίσταται ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι εκείνη έχει αναλάβει ως κύριος ανάδοχος έργα κωδικοποίησης σε αντίθεση, δήθεν, με την δικηγορική μας εταιρεία. Προς αποφυγή, δε, άσκοπων επαναλήψεων αρκεί να σημειώσουμε για πολλοστή φορά ότι η δικηγορική μας εταιρεία ανέλαβε και υλοποίησε ως «κύριος ανάδοχος» πλήρως, επιτυχώς και εγκαίρως το έργο «..., όπως άλλωστε προκύπτει και από την προσκομιζόμενη σύμβαση (Σχετ. 2)». Σημειωτέον ότι η δικηγορική μας εταιρεία δεν ασχολείται ευκαιριακά ή περιστασιακά με συναφή έργα, αλλά ήδη κατά το παρόν χρονικό στάδιο εκπονεί τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας του ... καθώς και την αναμόρφωση του νομικού πλαισίου της

Το «παράπονο» δε της προσφεύγουσας ότι η τεχνική προσφορά της εταιρείας μας αξιολογήθηκε με την ίδια βαρύτητα με την δική της τεχνική προσφορά παρίσταται προδήλως απαράδεκτο, το μεν διότι στρέφεται ανεπικαίρως κατά προηγούμενου σταδίου της διαδικασίας ανάθεσης (δηλαδή της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών), το δε διότι ούτως ή άλλως οι τεχνικές προσφορές όλων των υποψηφίων όφειλαν να κριθούν επί ίσοις όροις, στο πλαίσιο των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Εν πάση, δε, περιπτώσει, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ένωσης περί συγκαλυμμένης προσπάθειας αθέμιτης παραβίασης του ελεύθερου ανταγωνισμού παρίσταται απολύτως ακατανόητος. Επιφυλασσόμενοι, δε, για

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

την άσκηση οιοδήποτε δικαιώματός μας ως προς την επίμαχη αναφορά, που επιχειρεί κατά τρόπο αντίθετο στον κώδικα δεοντολογίας του δικηγορικού λειτουργήματος να εγείρει δήθεν υπόνοιες ως προς την αξιοπιστία της εταιρείας μας, θα αρκεστούμε εν προκειμένω να αναφέρουμε απλώς ότι ο επίμαχος διαγωνισμός αποτελεί δημόσιο διαγωνισμό άνω των ενωσιακών ορίων, που διενεργείται μέσω Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., όπου όλα τα στοιχεία της προσφοράς της δικηγορικής μας εταιρείας έχουν αναρτηθεί προσηκόντως και είναι ευχερώς προσβάσιμα σε κάθε υποψήφιο οικονομικό φορέα. Συνεπώς, δεν είναι κατανοητό το που εντοπίζει η προσφεύγουσα την προσπάθεια δήθεν «συγκάλυψης».

Δεν θα πρέπει, άλλωστε, να λησμονείται ότι η διαδικασία ανάθεσης της εν θέματι σύμβασης αποσκοπεί στην επιλογή της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Το κριτήριο αυτό ερμηνεύεται και εξειδικεύεται στο άρθρο 86 του ν. 4412/2016 και στις οικείες διατάξεις της εν θέματι διακήρυξης και επ' ουδενί συνεπάγεται την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα *ex officio*, ούτε συνεπάγεται την ανατροπή των διαδικαστικών κανόνων της διενέργειας της αξιολόγησης από ανεξάρτητα συλλογικά όργανα της αναθέτουσας αρχής και την αντικατάσταση αυτών από ένα σύστημα αυτοαξιολόγησης από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς με βάση τη δική τους αξιολογική κρίση. Και ναι μεν είναι κατανοητό και θεμιτό κάθε οικονομικός φορέας να επιθυμεί να αναλάβει την εκάστοτε σύμβαση, πλην όμως δεν μπορεί προς τον σκοπό αυτόν να επικαλείται σωρεία ανυπόστατων, αόριστων και προσχηματικών ισχυρισμών, όπως αυτούς που προβάλλει η προσφεύγουσα, προκειμένου να επιτύχει τον σκοπό αυτόν με τον αποκλεισμό προσφορών για λόγους ανύπαρκτους, αφού κάτι τέτοιο αντίκειται προδήλως στο δημόσιο συμφέρον, αλλά και στον σκοπό της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων.

Δ. Επί του τετάρτου λόγου της προδικαστικής προσφυγής:

Με τον τέταρτο λόγο της προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα ένωση υποστηρίζει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν παρείχε στοιχεία ως προς τον προϋπολογισμό της υπό ανάθεση σύμβασης και την τεκμηρίωσή του. Ο

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

συγκεκριμένος ισχυρισμός παρίσταται πολλαπλώς απορριπτέος για τους λόγους που αναλυτικώς εκτέθηκαν στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου της προδικαστικής προσφυγής, στους οποίους παραπέμπουμε προς αποφυγή άσκοπων επαναλήψεων».

17. Επειδή, το αρ. 88 του Ν. 4412/2016 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές» ορίζει ότι: «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, περί υπεργολαβίας, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89, περί δικαιολογητικών σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

18. 4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Αν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 5. Εφόσον ζητηθεί, η ΕΑΑΔΗΣΥ θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που η Ελλάδα έχει στη διάθεσή της, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται ως προς τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παρ. 2. 5α. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης».

18. Επειδή η παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων ...».

19. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντας τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54).

20. Επειδή, περαιτέρω έχει κριθεί νομολογιακά, αναφορικά με την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την αξιοπιστία μιας προσφοράς, ότι απορρέει από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς αυτήν, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αρμόδια επιτροπή αξιολογήσεως να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται [βλ., επ' αυτού, αναφορικά με εννοιολογικά ταυτόσημες διατάξεις με αυτές του άρθρου

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

69 της Οδηγίας 2014/24 τις αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2017, European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.85, της 6ης Ιουλίου 2005, TQ3 Travel Solutions Belgium κατά Επιτροπής, T-148/04, EU:T:2005:274, σκέψεις 49 και 50· της 11ης Μαΐου 2010, PC-Ware Information Technologies κατά Επιτροπής, T-121/08, EU:T:2010:183, σκέψη 72· της 5ης Νοεμβρίου 2014, Computer Ressources International (Luxembourg) κατά Επιτροπής, T-422/11, EU:T:2014:927, σκέψη 57, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, European Dynamics Luxembourg και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-698/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:476, σκέψη 59]. Τέτοιες αμφιβολίες μπορεί να υφίστανται, μεταξύ άλλων, εάν προκύπτει αβεβαιότητα ως προς, αφενός, το κατά πόσον ορισμένη προσφορά τηρεί τη νομοθεσία της χώρας εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι υπηρεσίες, στον τομέα αμοιβών του προσωπικού, συνεισφοράς στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως και τηρήσεως των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής στον χώρο εργασίας ή των πωλήσεων επί ζημία, και, αφετέρου, το κατά πόσον στην προσφερόμενη τιμή ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς (απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2015, Secolux κατά Επιτροπής, T-90/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:772, σκέψη 62). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής εκτίμηση του κατά πόσον συντρέχει περίπτωση υπερβολικά χαμηλής προσφοράς διενεργείται σε δύο στάδια. Ειδικότερα, σε ένα πρώτο στάδιο, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές «φαίνονται» ασυνήθιστα χαμηλές. Η χρήση του ρήματος «φαίνονται» σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, δεν επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή η υποχρέωση να προβεί αυτεπαγγέλτως σε διεξοδική ανάλυση της συνθέσεως κάθε προσφοράς προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Δηλαδή, η αναθέτουσα αρχή οφείλει μόνο να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση που η προσφερόμενη τιμή σε υποβληθείσα προσφορά είναι σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη που προσφέρεται με τις λοιπές προσφορές ή από τη συνήθη αγοραία τιμή. Αν δεν υπάρχει τέτοια ένδειξη στις υποβληθείσες

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προσφορές και αυτές δεν φαίνονται συνεπώς ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την αξιολόγησή τους και τη διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως. Αντιθέτως, αν υφίστανται ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν την υποψία στην αναθέτουσα αρχή ότι ορισμένη προσφορά ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, τότε αυτή οφείλει να προβεί, σε δεύτερο στάδιο, στον έλεγχο της συνθέσεως της προσφοράς προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Όταν προβαίνει στον έλεγχο αυτό, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παρέχει στον οικείο προσφέροντα τη δυνατότητα να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους ο ίδιος εκτιμά ότι η προσφορά του δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει στη συνέχεια να εκτιμήσει τις δοθείσες εξηγήσεις και να κρίνει αν η συγκεκριμένη προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, οπότε υποχρεούται να την απορρίψει (βλ. σχετικά απόφαση της 4ης Ιουλίου 2017, European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.86-89, βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 349/2018).

21. Επειδή ομοίως το ΔΕΕ επεσήμανε με σαφήνεια ότι εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή πρώτον, να εντοπίσει τις ύποπτες προσφορές, δεύτερον, να παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποδείξουν τη σοβαρότητα των προσφορών τους, ζητώντας τους τις διευκρινίσεις που η αναθέτουσα αρχή κρίνει σκόπιμες, τρίτον, να εκτιμήσει τη λυσιτέλεια των εξηγήσεων που παρείχαν οι ενδιαφερόμενοι και, τέταρτον, να αποφασίσει σχετικά με το αν θα δεχθεί ή αν θα απορρίψει τις προαναφερθείσες προσφορές. [βλ. συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-285/99 και C-286/99, Lombardini και Mantovani (2001) Συλλογή I-9233 σκ.55]. (Βλ. και ΑΕΠΠ 1456/2021).

22. Επειδή, από τις προαναφερόμενες διατάξεις, όπως αυτές έχουν νομολογιακώς ερμηνευθεί (βλ. ΣτΕ 12/2020, ΔΕφΑθ 42...), συνάγεται ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Η ενεργοποίηση

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

του μηχανισμού του ως άνω άρθρου 88, ήτοι η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα ορισμένης προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά της, δοθέντος ότι η οδηγία 2014/24/ΕΕ δεν καθορίζει μέθοδο υπολογισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών ούτε έχει εκδοθεί εγκύκλιος του αρμόδιου Υπουργού για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 88 παρ. 6 του ν. 4412/2016. Επομένως, μόνον εφόσον προκύπτουν πράγματι τέτοιες αμφιβολίες, οφείλει η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, πριν, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία η προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται. Περαιτέρω, σύμφωνα με το καθιερούμενο από το εν λόγω άρθρο 88 σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι -“φαίνονται” κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου (και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ)- ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατ’ αρχάς να εξετάσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή διαθέτει κατ’ αρχήν ευρεία διακριτική ευχέρεια, κατ’ εκτίμηση, ιδίως, της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του έργου, αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές, να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούμενη, όμως, στην περίπτωση αυτή να καλέσει τον διαγωνιζόμενο, του οποίου την οικονομική

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή, προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς του. Η άσκηση δε της διακριτικής αυτής ευχέρειας υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της.

23. Επειδή, κατόπιν της εκτίμησης των ανωτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων και νομολογιακών προσεγγίσεων, των προβαλλόμενων ισχυρισμών της προσφεύγουσας, όπως αυτοί διατυπώνονται στην προσφυγή και της παρεμβαίνουσας, όπως αυτοί διατυπώνονται στην Παρέμβασή της και μετά την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης, επί του πρώτου λόγου προσφυγής θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα:

Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα ένωση οικονομικών φορέων, με τον πρώτο λόγο της προδικαστικής της προσφυγής επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης υποστηρίζοντας ότι εσφαλμένως η Επιτροπή διενέργειας του Διαγωνισμού διέλαβε ότι η προκειμένη ανάθεση συνιστά σύμβαση υπηρεσιών αντί του, κατά την ίδια, ορθού χαρακτηρισμού της ως ανάθεσης μελέτης καθώς και ότι η προσβαλλόμενη πράξη παρίσταται πλημμελώς αιτιολογημένη, στο μέτρο που εκδόθηκε χωρίς η αναθέτουσα αρχή να απαντήσει ειδικώς και αιτιολογημένως στο από 31.03.2022 (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. εισ. 525/05.04.2022) Υπόμνημα, που η ίδια υπέβαλε.

Σχετικά με τον πρώτο εκ των ανωτέρω δύο αιτιάσεων ως προς τον χαρακτηρισμό της υπό ανάθεση σύμβασης, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι σε αντίθεση με τα όσα αβασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η υπό ανάθεση σύμβαση αποτελεί σύμβαση παροχής γενικών υπηρεσιών και όχι μελέτη. Τούτο επιβεβαιώνεται και από το περιεχόμενο του υπ' αριθ. πρωτ. 1836/22-11-2021 εγγράφου της αναθέτουσας αρχής με θέμα: «Παροχή διευκρινίσεων για τον διαγωνισμό ... με α.α. ΕΣΗΔΗΣ: ...», το οποίο έχει ενσωματωθεί στο κανονιστικό πλαίσιο της επίμαχης Διακήρυξης και στο οποίο αναφέρεται ότι:

«Ερώτημα 9: Παρακαλούμε όπως διευκρινιστεί ότι θα γίνονται δεκτές και «συμβάσεις παροχής γενικών υπηρεσιών», κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 9 του ν. 4412/2016, στις οποίες εμπίπτουν οι νομικές υπηρεσίες και η προκηρυσσόμενη σύμβαση, που καλύπτουν τα αναφερόμενα στη διακήρυξη συναφή πεδία και δεν απαιτείται να υπάγονται απαραίτητως στις συμβάσεις του άρθρου 2 παρ. 7 α του ν. 4412/2016 (Α' 147).

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Απάντηση: Το παρόν έργο δεν εμπίπτει στις συμβάσεις του άρθρου 2 παρ. 7 α του ν. 4412/2016 (Α' 147), «7α) ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 ή τον χωρικό σχεδιασμό, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής». Επιπλέον, στο αρ. 2 του ν. 4412/2016 προβλέπονται οι εξής ορισμοί: «7α) ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 ή τον χωρικό σχεδιασμό(...)», στη δε παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι «ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου δομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας». Τέλος, στην παρ. 9 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι «ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α». Επομένως, από το συνδυασμό των ανωτέρω ορισμών προκύπτει ότι εν προκειμένω πρόκειται αναντίρρητα για σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθόσον το αντικείμενο της ανάθεσης ουδόλως σχετίζεται με δομικές εργασίες ή εργασίες μηχανικού.

Σχετικά με τη δεύτερη εκ των ανωτέρω αιτιάσεων, ως προς την αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής:

Μετά τη λήψη υπ' όψη του από 31.03.2022 Υπομνήματος της προσφεύγουσας προς την αναθέτουσα αρχή σχετικά με την αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, η αναθέτουσα αρχή στο υπ' αριθμ. 960/2022 Πρακτικό, το οποίο έχει ενσωματωθεί στην προσβαλλόμενη πράξη, διατύπωσε την άποψη ότι «για το αναφερόμενο στο στοιχείο i θέμα, και κατόπιν της από 14/4/2022 Τεχνικής Συνάντησης στην ..., η Επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη ότι: η διάταξη του αρ.88 του ν.4412/2016 (όπως ισχύει κατά το αρ.32 του ν.478...) «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη» θέτει σαφές κριτήριο για την εφαρμογή αυτού μόνο στην περ.5^α και συγκεκριμένα μόνο στις περιπτώσεις των δημοσίων συμβάσεων

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Πλέον ούτε στο τεύχος της Διακήρυξης αρ.0.... στο στοιχείο 3.1.2δ) έχουν τεθεί προκαθορισμένα κριτήρια ή μεθοδολογία για το σκοπό αυτό. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Επιτροπή έχει τη γνώμη ότι, τα αναφερόμενο στο σχετικό Υπόμνημα δεν χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης και επαφίεται στην αρμόδια Υπηρεσία του στοιχείου 6.1 της Διακήρυξης προκειμένου να διασφαλιστεί η ποσοτική και ποιοτική εκτέλεση της Σύμβασης σύμφωνα με τους συμφωνηθέντες όρους και προδιαγραφές».

Κατόπιν των ανωτέρω θα πρέπει να γίνει καταρχήν δεκτό ότι, αντιθέτως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας κατά τον οποίο η προσβαλλόμενη «ουδέν διαλαμβάνει επί του Υπομνήματος μας», η αναθέτουσα αρχή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση μετά από λήψη υπ' όψη και απάντηση επί του υποβληθέντος Υπομνήματός της, διαλαμβάνοντας αιτιολογία σύμφωνα με την οποία στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι εφαρμοστέα η παρ. 5^α του αρ. 88 Ν. 4412/2016 και ως εκ τούτου δεν παρίσταται ανάγκη ανίχνευσης για το ενδεχόμενο ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς και περαιτέρω αιτιολογία περί του αντιθέτου.

Πέραν των ανωτέρω, σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει επίσης να γίνουν δεκτά τα εξής: Προς αποτροπή των δυσμενών συνεπειών που δύναται να επιφέρει η υποβολή και αποδοχή ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, υφίσταται μηχανισμός ελέγχου των ανωτέρω ενδεχόμενων. Ωστόσο, όπως και νομολογιακώς έχει κριθεί, (βλ. ΣΤΕ 12/2020), καθιερώνεται διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στον εντοπισμό των προσφορών, οι οποίες φαίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, η δε έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. (ΣΕ ΕΑ 12/2020), εκτός εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει **ειδικούς και συγκεκριμένους** ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, οπότε γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση, σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

όχι ασυνήθιστα χαμηλή, ύστερα από εκτίμηση όχι απλώς μόνο του εκ μέρους του προσφεύγοντος ισχυρισμών αλλά και της λυσιτέλειας των αναγκαίων διευκρινήσεων, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 88 του Ν.441.2016 ((βλ. και ΑΕΠΠ 349/2018). Περαιτέρω, έχει επίσης κριθεί ότι ισχυρισμοί που υποβάλλονται δια Υπομνήματος προς απόδειξη του γεγονότος ότι η προσφορά ανταγωνίστριας εταιρείας παρίσταται ασυνήθιστα χαμηλή και οι οποίοι έχουν ως βάση τους κοστολογικούς υπολογισμούς της ίδιας και αφορούν, ενδεικτικώς αναφερόμενα, κοστολογήσιμα στοιχεία του προϋπολογισμού της σύμβασης παρίστανται μη ουσιώδεις (βλ. ΣΤΕ 12/20202). Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα επιχειρεί να τεκμηριώσει τους προβληθέντες ισχυρισμούς της, τους οποίους υπέβαλε το πρώτον με το από 31.03.2022 Υπόμνημά της ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και επαναφέρει ενώπιον του κρίνοντος Κλιμακίου με την προδικαστική προσφυγή της, βασιζόμενη εν τοις πράγμασι, στην κοστολόγηση της δικής της οικονομικής προσφοράς σε σύγκριση και με τις τιμές του προϋπολογισμού και της κοστολόγησης, στην οποία έχει προβεί η παρεμβαίνουσα, η οποία ανάγεται σε οικονομοτεχνικούς παράγοντες διαμόρφωσής της επί τη βάσει ίδιων οικονομικών και λοιπών δεδομένων, οι οποίοι δεν συνιστούν ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί του ασυνήθιστα χαμηλού των οικονομικών προσφορών που προηγούνται της δικής της προσφοράς. Εξάλλου ουδόλως αποδεικνύει η προσφεύγουσα με ουσιώδεις ισχυρισμούς ότι στην προσφερόμενη τιμή δεν ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς, γεγονός που θα εδύνατο να καταστήσει την προσφορά ζημιογόνο, παρά μόνο περιορίζεται στο χαρακτηρισμό της ως ασυνήθιστα χαμηλής εν συγκρίσει με τη δική της. Συνεπώς, ο πρώτος υπό κρίση ισχυρισμός της προσφεύγουσας ως προς την παραβίαση του άρθρου 88 ν. 4412/2016 με επακόλουθο την μη νόμιμη αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας κρίνεται απορριπτέος ως αβάσιμος ούτε και προκύπτει υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ισχυρισμών διαλαμβάνοντας περαιτέρω ειδικά αιτιολογημένη κρίση σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά παρίσταται ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή.

24. Επειδή, κατόπιν της εκτίμησης των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων και νομολογιακών προσεγγίσεων, των προβαλλόμενων ισχυρισμών της

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προσφεύγουσας, όπως αυτοί διατυπώνονται στην προσφυγή και της παρεμβαίνουσας, όπως αυτοί διατυπώνονται στην Παρέμβασή της και μετά την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης, επί του δεύτερου λόγου προσφυγής θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα:

Ως και ανωτέρω αναλυτικά εκτέθηκε το άρθρο 88 παρ. 1 του ν. 4412/2016 δεν περιέχει ρητό ορισμό της έννοιας της «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» και ως εκ τούτου γίνεται παγίως δεκτό ότι ως τέτοια νοείται η προσφορά, η οποία ενδέχεται να κριθεί αφερέγγυα και να αποβεί ζημιογόνος, ενώ θέτει εν αμφιβόλω τη δυνατότητα του προσφέροντος οικονομικού φορέα να εκτελέσει τη σύμβαση. Η δε αρμοδιότητα για την εκτίμηση και το χαρακτηρισμό μιας προσφοράς ως «ασυνήθιστα χαμηλής» ανήκει κατ' εξοχήν στην αναθέτουσα αρχή, η οποία ελέγχεται ως προς την τήρηση των ορίων της διακριτικής της ευχέρειας προς τούτο. Από την ανάπτυξη του δεύτερου λόγου προσφυγής προκύπτει ότι η προσφεύγουσα ένωση εταιρειών συμπληρώνοντας τα όσα εξέθεσε ενώπιον της αναθέτουσας αρχής με το από 31.03.2022 Υπόμνημά της, επιχειρεί εκ νέου να αποδείξει τον ισχυρισμό της περί της υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους της παρεμβαίνουσας. Προς απόδειξη του ισχυρισμού της ωστόσο προβαίνει σε σύγκριση των αριθμητικών στοιχείων και κοστολογήσεων της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και ήδη προσωρινής αναδόχου με τα αντίστοιχα στοιχεία της δικής της προσφοράς, της έτερης συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας ..., με αμοιβές για παρεμφερείς υπηρεσίες, τις οποίες χαρακτηρίζει ως «ειθισμένες» καθώς και με προηγούμενες αμοιβές της παρεμβαίνουσας. Ενδεικτικά, επικαλείται προηγούμενη αμοιβή του νομίμου εκπροσώπου της αναδόχου από την κωδικοποίηση του Καταστατικού της ... ύψους 6.000,00 ευρώ, το ποσό των 1.663,33 ευρώ ως ειθισμένη αμοιβή για ανάλογα έργα καθώς και στοιχεία της δικής της οικονομικής προσφοράς, όπως επί παραδείγματι τις ώρες απασχόλησης στελεχών της δικής της ομάδας εργασίας. Επιπλέον, αναφέρει και επικαλείται την κατά τον Δικηγορικό Κώδικα ελάχιστη αμοιβή για ωριαία απασχόληση δικηγόρου των 80 ευρώ / ώρα, χωρίς ωστόσο να εντοπίζει σε τι ακριβώς αποκλίνει η προσφορά της παρεμβαίνουσας από τα ανωτέρω οριζόμενα. Ειδικότερα, επί του ζητήματος της τήρησης των οριζόμενων στον Κώδικα περί Δικηγόρων εκ μέρους της παρεμβαίνουσας κατά την υποβολή της προσφοράς της στο σημείο 17 της ανάπτυξης του οικείου λόγου προσφυγής αναφέρει ότι *«η τήρηση, όμως, των επιταγών του*

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

Δικηγορικού Κώδικα θα πρέπει να θεωρείται ως *de facto* υποχρέωση των υποψηφίων αναδόχων, τόσο κατά τη διαμόρφωση της οικονομικής τους προσφοράς, όσο και αναφορικά με το σεβασμό στα δικαιώματα των λοιπών συναδέλφων τους. Την αυτή υποχρέωση υπέχουν και οι αναθέτουσες αρχές. Συνεπώς, αμοιβές που προβλέπονται για αποκλειστική απασχόληση των δικηγόρων (ειδικά στην τεχνική προσφορά της αναδόχου: 10 ανθρωπομήνες απασχόλησης προβλέπονται για τον Δρ. ... σε έργο διάρκειας 10 μηνών, 10 και για τον κύριο ..., την κα ..., τον κο ..., την κα ..., την κα ... και την κα ..., 9 ανθρωπομήνες σε διάστημα 10 μηνών για τον κο ..., ενώ για τους λοιπούς της Ομάδας Έργου προβλέπονται 7 ανθρωπομήνες σε διάστημα 10 μηνών) και που κυμαίνονται κάτω από τις ειθισμένες αμοιβές ακόμη και για τις περιπτώσεις μη αποκλειστικής απασχόλησης προσβάλλουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό και είναι αντίθετες με τις αρχές που διέπουν την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, η δε αναθέτουσα αρχή έχει υποχρέωση να μην επιτρέψει τις συνθήκες προσβολής με τις πράξεις της. Οι προσφορές κάτω των νομίμων ορίων, αλλά και αυτών που κρατούν στην αγορά οδηγούν στον αποκλεισμό των λοιπών διαγωνιζομένων, παρά το γεγονός ότι διαθέτουν όλα τα απαιτούμενα προσόντα και είναι διατεθειμένοι να δεσμευθούν για την ορθή εκτέλεση του έργου». Από την ανωτέρω διατύπωση ωστόσο δεν προβάλλεται ούτε και προκύπτει το ακριβές ποσό, κατά το οποίο η προσφορά της παρεμβαίνουσας **αποκλίνει** (βλ. και ΣΤΕ 12/2020) από τα οριζόμενα στον κώδικα περί Δικηγόρων όσον αφορά τις αμοιβές των στελεχών της, ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος της τυχόν υποβολής ζημιολογίου και μη φερέγγυας προσφοράς εκ μέρους της παρεμβαίνουσας και κατ' ακολουθίαν υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής κατά την αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και το μη χαρακτηρισμό της ως ασυνήθιστα χαμηλής. Σχετικά δε με το σκέλος του ισχυρισμού, το οποίο καταστρώνεται επί συγκρίσεως της προσφοράς της παρεμβαίνουσας με την προσφορά της προσφεύγουσας και επί προηγούμενων αμοιβών της παρεμβαίνουσας, οι οποίες θα εδύνατο να θεωρηθεί ότι διαμορφώνουν το εύρος των αμοιβών της αγοράς, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ναι μεν οι κρατούσες στην αγορά οικείες τιμές μπορούν να αποτελέσουν βάσει σύγκρισης μεταξύ των προσφορών ως έχει γίνει δεκτό με την υπ' αριθμ. 12/2020 απόφαση του ΣΤΕ, πλην όμως και πάλι ως έχει κριθεί με την ίδια απόφαση, απαιτείται να παρατίθεται και η

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

απόκλιση της προσφερόμενης τιμής από τις κρατούσες στην αγορά, στοιχείο το οποίο εν προκειμένω ελλείπει. Κατόπιν των ανωτέρω, ο δεύτερος προβαλλόμενος λόγος προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως αόριστος και επιπλέον ως αβάσιμος, καθόσον δεν στοιχειοθετείται υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής κατά την αποδοχή αυτής και τη μη θεώρησή της ως ασυνήθιστα χαμηλής.

25. Επειδή, κατόπιν της εκτίμησης των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων και νομολογιακών προσεγγίσεων, των προβαλλόμενων ισχυρισμών της προσφεύγουσας, όπως αυτοί διατυπώνονται στην προσφυγή και της παρεμβαίνουσας, όπως αυτοί διατυπώνονται στην Παρέμβασή της και μετά την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης, επί του τρίτου λόγου προσφυγής θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα:

Όπως παγίως γίνεται δεκτό ανεπικαίρως και απαραδέκτως, επ' ευκαιρία προσβολής μεταγενέστερης πράξεως, η οποία εντάσσεται σε διαφορετικό στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας προβάλλεται λόγος με τον οποίον αμφισβητείται η νομιμότητα πράξης προηγούμενου σταδίου του διαγωνισμού - δοθέντος ότι έχει παρέλθει η εκ του νόμου προβλεπόμενη προς τούτο αποκλειστική προθεσμία (βλ και ΣτΕ 17/2018). Εν προκειμένω η προσφεύγουσα με τον τρίτο λόγο προσφυγής προβάλλει ισχυρισμούς κατά της αποδοχής της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, οι οποίοι ανάγονται στο στάδιο της υποβολής των τεχνικών προσφορών αφορώντας τα βιογραφικά σημειώματα της Ομάδας Έργου της παρεμβαίνουσας, το οποίο έχει ήδη περατωθεί με το Πρακτικό 2 της 02/02/2022 της Επιτροπής του Διαγωνισμού, το οποίο εγκρίθηκε δια της υπ' αριθμ. 221/14.02.2022 Απόφασης της αναθέτουσας αρχής, κοινοποιηθείσας την ίδια ημερομηνία προς όλους τους ενδιαφερόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Ως εκ τούτου και δεδομένου ότι η ως άνω απόφαση της αναθέτουσας αρχής ουδέποτε προσβλήθηκε, ο τρίτος υπό κρίση ισχυρισμός θα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος προβαλλόμενος καταρχήν ανεπικαίρως. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο, ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ότι τα ήδη γνωστά στην αναθέτουσα αρχή και την προσφεύγουσα ένωση εταιρειών στοιχεία των βιογραφικών σημειωμάτων εξειδικεύθηκαν δια των υποβληθέντων με το αρχείο «10iv_2.2.6 Γ_Βιογραφικά Σημειώματα_esigned.pdf» στοιχείων, το οποίο κατέθεσε η

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

παρεμβαίνουσα ως δικαιολογητικό κατακύρωσης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο εν λόγω ισχυρισμός προβάλλεται αβασίμως. Και τούτο διότι η προσφεύγουσα αυθαιρέτως εξάγει το συμπέρασμα ότι από το κανονιστικό πλαίσιο της Διακήρυξης απαιτείται αποκλειστική απασχόληση για την παροχή των υπό ανάθεση υπηρεσιών, τυχόν δε απασχόληση των μελών της ομάδας έργου και σε άλλες υπηρεσίες – δραστηριότητες θα έπρεπε να άγει την προσφορά σε απόρριψη. Μάλιστα, για την παροχή των υπό ανάθεση υπηρεσιών δεν απαιτείται πλήρης και αποκλειστική παρουσία στην Αναθέτουσα αρχή, αντιθέτως ρητώς ορίζεται στο σημείο 1.3.5 του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης ότι ο τόπος παροχής των υπηρεσιών θα είναι η έδρα του αναδόχου, και η έδρα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, αλλά και σε όποια άλλα σημεία προκύπτουν από τις απαιτήσεις του Έργου, γεγονός από το οποίο εξάγεται το συμπέρασμα ότι η απασχόληση στο εν λόγω έργο δεν είναι αποκλειστική. Επιπλέον, όπως ορθώς επισημαίνει και η παρεμβαίνουσα, τα μέλη της ομάδας έργου είναι ελεύθεροι επαγγελματίες – αυτοαπασχολούμενοι, οι οποίοι καθορίζουν ελεύθερα το χρονικό πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας και δεν υπόκεινται στους περιορισμούς των μισθωτών με αποτέλεσμα τυχόν απασχόληση τους σε συγκεκριμένη υπηρεσία με προεπιλεγμένη συμφωνία να μην απαγορεύει την παράλληλη απασχόληση σε άλλη ούτε και να θέτει εν αμφιβόλω την ποιότητα της παροχής των υπηρεσιών. Τέλος, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας σύμφωνα με τον οποίο *«η κοινή πείρα προοιονίζει ότι οι παρούσες δεσμεύσεις τινών εκ των μελών της ομάδας έργου θα συνεχιστούν και πιθανότατα θα ενταχθούν σε αυτές και άλλα στελέχη της ομάδας έργου»* δεν δύναται να κριθεί ως βάσιμος, καθόσον ερείδεται σε γεγονότα μελλοντικά και αβέβαια, τα οποία, ακόμα και αν επαληθευθούν, δεν θέτουν εν αμφιβόλω την αξιοπιστία και την βιωσιμότητα της προσφοράς της παρεμβαίνουσας ούτε και αντίκεινται στο κανονιστικό πλαίσιο της Διακήρυξης για να άγουν στην απόρριψή της. Συνεπώς, ο τρίτος λόγος προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

26. Επειδή, κατόπιν της εκτίμησης του τέταρτου προβαλλόμενου ισχυρισμού της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τον οποίο η αναθέτουσα αρχή παρέβη την εκ του αρ. 45 Ν. 4412/2016 υποχρέωσή της να διαθέτει την τεκμηρίωση του

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

προϋπολογισμού στα στοιχεία της σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ και εξ αυτού του λόγου φέρεται να αποστερήθηκε τη δυνατότητα περαιτέρω τεκμηρίωσης του ισχυρισμού της περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς από πλευράς της αναδόχου, θα πρέπει καταρχήν να γίνει δεκτό ότι αυτός θα πρέπει να απορριφθεί ως άνευ εννόμου συμφέροντος προβαλλόμενος κατά το ότι από την υποβολή και μόνο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής αποδεικνύεται το γεγονός ότι εκ του λόγου αυτού δεν υπέστη βλάβη, επί της οποίας να ερείδεται ο εν λόγω ισχυρισμός. Πέραν τούτου και σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα υπέβαλε το με ημ/νία 19.05.2022 αίτημά της προς την αναθέτουσα αρχή για την παροχή στοιχείων σχετικά με τον προϋπολογισμό του έργου και την τεκμηρίωση αυτού, στο οποίο η αναθέτουσα αρχή απάντησε με το υπ' αριθμ. Πρωτοκ. 1137/20.05.2022 έγγραφό της δια του οποίου της γνωστοποίησε ότι στο προοίμιο της οικείας διακήρυξης μνημονεύονται τόσο η με αριθ. πρωτ. 1669/01-10-2021 (...) Απόφαση με θέμα «Απόφαση Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα» Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σελ. [2] Ένταξης της Πράξης με τίτλο: «...» στο Ε.Π. «...» με MIS ...», όσο και η με αριθ. πρωτ. 1651/29-09-2021 σύμφωνη γνώμη του ΕΦΔ του Επιχειρησιακού Προγράμματος «...» επί του σχεδίου της διακήρυξης, στοιχεία από τα οποία προκύπτει και ο προϋπολογισμός της υπό ανάθεση σύμβασης. Συνεπώς, ο τέταρτος λόγος προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως απαράδεκτος και επικουρικώς ως αβάσιμος.

27. Επειδή, γίνεται δεκτή η εισήγηση.

28. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

29. Επειδή, συνακόλουθα, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει (αρ. 363 του Ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Αριθμός Απόφασης: 1075 /2022

1. Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.
2. Δέχεται την παρέμβαση.
3. Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου που κατέθεσε η προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 1^η Ιουλίου 2022 και εκδόθηκε στις 20 Ιουλίου 2022 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΕΡΒΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

Αριθμός Απόφασης: _____ / 2022